

Rotterdam 2 - Caïssa 4-6

Caïssa doorbreekt neerwaartse spiraal

ROTTERDAM, 6 MAART - reeks ongelukkige ne- nekking weigerde zijn remise. Jaap Spreeuw
Caïssa heeft de wed- derlagen dreigde het dameloper in gebruik kreeg een ongebruike-
strijd in de zevende team in malaise en de te nemen, bleef onge- lijke variant van de
ronde van de KNSB- faitisme weg te zinken. antwoord. Gerard Rill Rauseraanval maar was
competitie tegen het Op één bleek Michaël dreef met een vroegtij- niet onder de indruk.
tweede team van Wunnink niet geheel dig e6 een wig in de Hajo was de pechvogel
Rotterdam met 6-4 hersteld van de reeks stelling van de tegen- van de dag. Door tijd-
gewonnen. zware partijen die hij in stander en won. Hans nood geplaagd gaf hij
Het was voor de spe- enkele buitenlandse de Vilder raakte voor een stuk weg. **CA**

sers van het eerste ui- toernooien speelde. het eerst niet in tijd-
termate gewent weer Aran speelde Slavisch nood en werd daar-
eens te winnen. Na een met f4 en won. Micha voor prompt beloond.

Jaap Tanja wijst op ernstige gevolgen van wanbetaling.

Pagina 18

Caïssa twee terug uit Oegstgeest

OEGSTGEEST, 6 MAART - indiër terecht en hield in het eindspel de
Het tweede team van even verrassend als greep op zijn paarden.
Caïssa heeft de wed- knap de gevreesde gm Invaller Jildo Kalma
strijd tegen koploper op remise. Ook de partij bleek niet geïmpo-
Oegstgeest met 5½- tij van Michiel Pos (te- neerd door het KNSB-
2½ verloren. gen de andere Nikolic) niveau en remiseerde
Daarmee dreigt het eindigde in een pun- bedaard. Tijdnood
team in de gevaren- tendeling. Avni Sula duivels Pieter Melford
zone terecht te komen. kreeg van Piket sr. de en Theo Weijers gre-
Maar met Tal 2 en Rijs- familiezet Lg5 voorge- pen mis in de eindfase,
wijk nog op het pro- schoteld en verloor. maar Dennis Breuker
gramma wil men nog Kees Sterrenburg leek bleek andermaal de kil-
niet wanhopen. op weg naar een goed ler van dit team en
Aan de topborden resultaat maar verloor werd zo topscoret. **CA**

werd goed geschaakt.
Rik Lith kwam tegen
Predrag Nikolic via een
Pirc in een Konings-

Bulen

Weersverwachting
voor de rest van dit
seizoen: meestal be-
wolkt en op ver-
spreide plaatsen
buien. Matige wind
uit zuidelijke richting.
Schakers wordt aan-
geraden binnen te
blijven.

SGA-cupteam Caïssa over de knie

ALMERE, 23 FEBRUARI - In de kwartfinales
van de strijd om de SGA-cup kreeg het
cupteam van Caïssa met 4-0 klop.

Door de overwinning op stelling aan de strijd be-
het team van Caïssa gonnen, wisten ze geen
plaatsten de schakers van partij te winnen. Aan het
Amere zich voor de halve eerste bord kreeg Paul
finale. Dit sterke cup- Schipper geen vat op het
team bleek weinig moei- spel van zijn tegenstan-
te hebben met de verte- der. Piet Ruhe verloor re-
genwoordiging van de gelmatig. Ook Martin
schaakvereniging Caïssa. Nieuwenhuis en Jop Dek-
Hoewel de Amsterdam- ker moesten buigen voor
mers in de sterkste op- het geweld uit Almere.

Coach Rill:

"Het interesseert ze geen reet"

Caïssanen in Laos bijna verongelukt

PAKSE, 28 JANUARI - In
Laos waren tijdens een Een ontgoochelde Gerard
Rill leverde tijdens een
binnenlandse reis drie persbijeenkomst ongezo-
ten kritiek op de pizza-
Caïssanen betrokken generatie en de Gambiet-
bij een busongeluk. maffia. Nu wil hij zijn
Gelukkig bleven allen pennen terug! Pagina 4
ongedeerd. Pagina 27

Peter Burlage SGA-kampioen

Aran Köhler dicht bij hoofdprijs

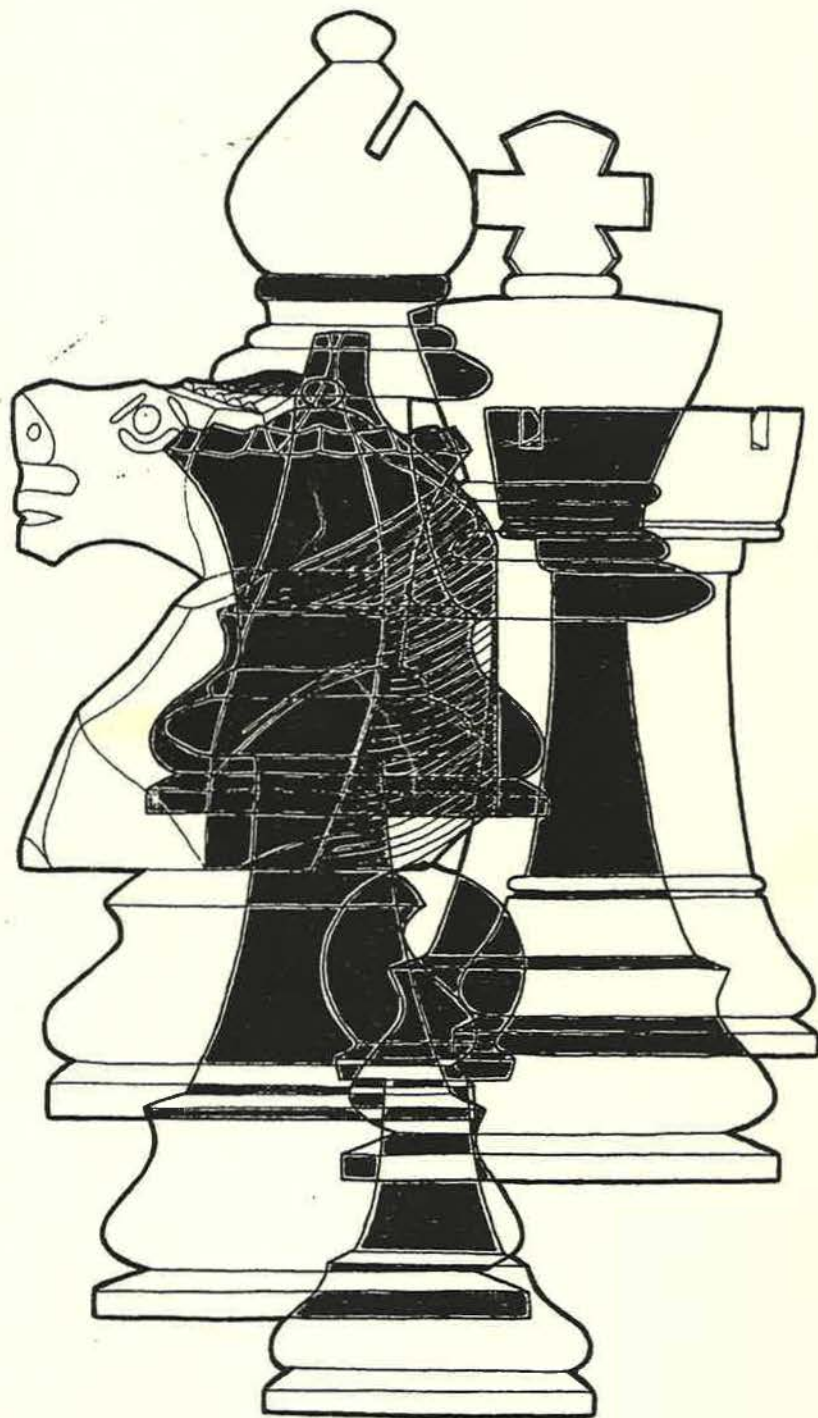
Peter Burlage is de Hans de Vilder eindig-
nieuwe schaakkam- den ook kort. Theo
pioen van de SGA. In Weijers sloot de rij. In
de A-groep was Caïssa de B-groep eindigde
goed vertegenwoor- Avni Sula op de tweede
digd. Aran Köhler plaats. Steven Kuypers
legde beslag op de leek de E-groep te win-
tweede plaats (onge- nens, maar kwam een
deeld). Hajo Jolles en halve te kort. **CA**

Creatine goed voor schaken

AMSTERDAM, 29 FEBRUARI - Wetenschappelijk on-
derzoek toont aan dat het creatine de schaak-
prestaties kan verbeteren. Onderzoekers hebben
uit een dubbelblind onderzoek de conclusie getrok-
ken dat de gemiddelde schaker gemiddeld geno-
men een gemiddeld grotere kans op een gunstig
resultaat heeft als hij creatine gebruikt. Pagina 2

Millennium-bug in Fischer-klokken?

Naar nu pas bekend is ge- zouden niet millennium-
worden, overweegt de proef zijn. Geweest wordt
KNSB een commissie van dat schaaktoernooien die
wijze mannen in te stellen rond de eeuwwisseling wor-
om onderzoek te laten ver- den gespeeld, niet tot een
richten naar de geruchten goed einde kunnen worden
rond de Fischerschaakklok, gebracht. De Amsterdamse
oek wel bekend als de wedstrijdleider Paul Scheer-
DGT-timer. De uurwerken meijer liet weten. **zie pag. 44**

Colofon

CaïssaNieuws is het clubblad van de
schaakvereniging Caïssa
opgericht 1-5-1951
Clublokaal: Oranjehuis
Van Ostadestraat 153
1073 TK Amsterdam
Telefoon 679 55 59 - clubavond: **dinsdag**

Voorzitter

Frans Oranje
Oudezijds Voorburgwal 109 C
1012 EM Amsterdam
Telefoon 020 627 70 17

Wedstrijdleader interne competitie

Steven Kuypers
Jan Mensplein 56
1013 CT Amsterdam
Telefoon 020 620 67 40

E-mail steven@kuypers.demon.nl
Wedstrijdleader externe competitie

Jop Dekker
Oudezijds Voorburgwal 268 E
1012 GL Amsterdam
Telefoon 020 620 42 22
E-mail jdekker@sost.hhs.nl

Secretaris

Peter van der Werf
Staalstraat 22"
1011 JM Amsterdam
Telefoon 020 623 43 32
Penningmeester
Jaap Tanja
Bankastraat 24 hs
1094 EE Amsterdam
Giro 460 28 82 t.n.v. SV Caïssa - A'dam

Materiaalbeheer

Mirjam Klijnkraker
Holendrechtstraat 19 A
1078 TN Amsterdam
Telefoon 020 679 45 65
E-mail mklijnk@dds.nl

Redactie

Tony Lith
Tweede Helmersstraat 42 hs
1054 CL Amsterdam
Telefoon 020 683 44 92
E-mail tonylith@xs4all.nl

Homepage

<http://www.gironet.nl/home/konjohn/index.html>

Inhoud

4. Gerard hekelt Gambiet-maffia.
5. Niek neemt leiding.
6. Niek voert Carlier langs **afgrond**
8. Dennis ontregelt koele kikker.
11. Bert peilt de diepten.
12. Ed door oud vuur verteerd.
13. Leo geeft therapie.
15. Het zevende mythisch **verslagen**.
18. *Back to basics* met Leo.
19. Jaap maant.
20. Jeroen in verboden gebied.
23. Jeroen weet niets meer.
Geen Capablanca forever.

en verder ...

19. Da Piero
28 - 31 De uitslagen en de stand.

AGENDA

- 9 maart**
ronde 26
Caïssa 5 - ENPS/Quibus 1
- 14 maart**
Tal jeugdtoernooi
- 16 maart**
ronde 27
Caïssa 3 - DOS Amsterdam 2
Pion 5 - Caïssa 8
- 22 maart**
DCG 3 - Caïssa 6
- 23 maart**
ronde 28
Caïssa 4 - Grasmatt 2
- 27 maart**
KNSB ronde 8
DD - Caïssa en Tal 2 - Caïssa 2
- 29 maart**
Nieuwendam 4 - Caïssa 7
- 30 maart**
ronde 29

Redactioneel

Creatine

In de strijd om de KNSB-cup verloor Caïssa met 1-3 van Magnus BSG. In Almere ging het SGA-cupteam met 4-0 genadeloos over de knie. Caïssa - Euwe 3 - 7. Caïssa 2 - Euwe 2 4 - 6. Euwe 3 - Caïssa 3 7 - 1. Wat is er in godsnaam aan de hand? Bezwijkt Caïssa aan de gevolgen van een te straffe Rill-dril? Is de fut eruit? Een beetje depri in het *fin de siècle*? In café Quibus is zelfs de uitzendkracht achter de tap tevreden: de omzet bereikt recordhoogten door frequent Caïssa-bezoek. En ook in café Troost weten de Caïssanen zich geweldig te weren. *Nomen est omen!*

Dit doet pijn, heren! Dit kan zo niet langer. Er moet iets gebeuren. Hoe dan ook. Juist nu schaken een Olympische sport moet worden, dreigt Caïssa het spoor volledig bijster te raken. In de aanloop naar de komende Olympische Spelen werd onlangs in Lausanne een anti-dopings-conferentie belegd. Politici en leden van atletenorganisaties wilden hogere boetes, hardere sancties en meer controle.

Maar wat is doping precies? Daar kwam men niet uit. Een van de zeven dwergen in de Engelse versie van Sneeuwwitje heet Dopey: 'sufferdje'. *Doping* is afgeleid van het woord *dope*. Dat is de Engelse term voor suf, maar heeft ook als bijbetekenis: medicijn. De term stamt uit de tijd dat atleten primitieve middelen namen om tot betere prestaties te komen. Het resultaat was dat ze over de eindstreep wankelden terwijl ze niet meer wisten waar ze waren, niet meer in staat vragen te beantwoorden, suf waren.

Dat is nu verleden tijd. De primitieve middelen hebben plaats gemaakt voor uitgekende *high tech*-middelen die atleten juist

met grotere helderheid doen reageren.

Doping is wat op een dopinglijst staat, zo simpel is het. Of lijkt te zijn. Want niet elke lijst bevat dezelfde reeks verboden middelen. Weliswaar bestaan er lijsten met producten die voor sporters verboden zijn, maar op die lijsten staan ook middelen die voor anderen juist als medicijn worden voorgeschreven. Of gewoon onmisbaar zijn, zoals coffeïne voor de schaker, en nicotine voor de rokende schaker. Daar komt bij dat de ene sportorganisatie in land A liberaler is dan een sportorganisatie in land B.

In de *Volkskrant* stond onlangs een verhaal over de Amerikaanse honkballer en volksheld Mark McGwire die een tot nog toe ongeëvenaard aantal homeruns in één seizoen bij elkaar sloeg. Dank zij anabole steroïden. U leest het goed. Dat is in de Nieuwe Wereld geen punt. Dat mag gewoon. De Major League Baseball stelt haar eigen regels.

Voor schakers biedt dit echter weinig perspectief. Wat heb je aan die bollende spierbundels als het aankomt op verfijnde combinaties, uitgekende strategieën? Hoogstens het zitvlees zou in volume toenemen. En daar kan je niet veel van verwachten. Zou er nu voor onze sterkste mannen niet iets zijn dat de bovenkamer beter meubeleert?

Voetbalcoach Guus Hiddink liet onlangs in *Hard Gras* onbekommerd weten dat het Nederlands elftal tijdens het WK in Frankrijk *creatine* kreeg toegediend. Creatine is een middel dat de prestaties verhoogt. De gebruiker maakt daarbij allerminst een suffe indruk. Integendeel. De energie barst uit de voegen, en: creatine staat niet op één van de lijsten met verboden middelen.

Creatine dus. Die naam heeft wel wat. Misschien moeten we dat maar eens proberen. Gerard, dien het hen toe! **TC.**

1 HET EERSTE

Onze bal is niet rond

Gerard Rill

Zaterdag 6 februari, persconferentie in het Oranjestad. Terwijl een man met accent, hevig zwetend stukjes leverworst met vlaggetjes serveert, betreedt in zware leren regenjas **coach Rill** de persruimte, het gezicht op onweer. Zijn team heeft zojuist vreselijk kloppend gekregen van Euwe 1, de oude stadsrivaal. Ernstig verzwakt door twee ontbrekende spelers waarvan de vervangers niet op dit niveau meekonden (**Petersma** en **Dekker**), werd ook nog eens een beter staand eindspel verloren (**Narings**), twee remise-eindspelen verloren (**Osterwald** en **Kikkert**), openingen ernstig verminkt (**Rill** en **de Vilder**), en tijd in extremen verbruikt (**Jolles** en **de Vilder**) waardoor ook gewonnen stellingen in remise eindigden. Hiertegenover stond slechts een prima overwinning van **Spreeuw** op **Dieks** en een mazzeltje van **Köhler**, wiens tegenstander K.v.d. Weide in betere stelling door de vlag ging. De sfeer is beklemmend als gespreksleider **Petersma** het woord neemt. Zou **coach Rill** wederom vernietigend uithalen naar de pers?

"Goedemiddag dames en heren van de pers. De heer Rill, speler-coach van Caïssa 1 zal dadelijk een korte analyse geven van de zojuist gespeelde wedstrijd tegen Euwe 1. Daarna zult u ruimschoots de gelegenheid krijgen tot het stellen van vragen. Meneer Rill, aan u het woord."

Rill neemt een flinke slok bier, vouwt zijn handen en kijkt met vermoeide ogen de zaal in.

"Dames, heren van de pers, onze bal is niet rond. Stukjes hout neepleuren op een vierkantje, hoe ingewikkeld kan dat zijn!! Hoe moeilijk is het om tijdig melding te maken van uw afwezigheid, meneer Wunnink en meneer Leuw! Maar laat ik me inhouden. Er zijn vanmiddag fouten gemaakt die je op dit niveau niet mag maken. In een toreneindspel bijvoorbeeld, moet je weten dat de koning naar de korte en de toren naar de lange kant moet. Dat is een abtje. Heb je dat niet in je bagage dan wordt je gepiepeld en geslacht. Dan hoor je niet thuis op dit niveau."

"Meneer Rill, bent u nog wel in staat deze groep scherp te krijgen?"

"Ja, ja, de aasgieren verzamelen zich al, en u loopt voorop, hè! Maar laat ik u dit zeggen: op een uitzondering na - ik noem een Spreeuw - is de wil om te winnen er gewoon niet of onvoldoende. Die jongens krijgen 's avonds toch wel hun pizza, ze ouwehoeren toch wel tot het ochtendgloren in Gambiet over "als ik er meer tijd in zou stoppen, zou ik zo meester worden ..." Maar de avond voor de match moet ik ze wel achter hun bier vandaan sleuren en ze naar bed schoppen. Een teamgenoot die gewoon niet afzegt, of zich verslaapt, of gewoon midden in het seizoen naar Timboektoe vertrekt en de boel in de steek laat, HET INTERESSEERT ZE GEEN REET! Als het maar gezellig is, vooral mekaar nooit eens de waarheid zeggen. En voor hen sta ik, Jan Lul, wel om half één de stukken op te zetten, en de treinkaartjes voor te schieten, en de uitnodigingen te schrijven, en de penningen uit te delen (die je naderhand niet eens terug ziet!), en na de wedstrijd de boel op te ruimen, enzovoort! Maar ik wind me teveel op. We hebben als ploeg collectief gefaald."

"Nu meneer Rill, ook uit uw openings-

behandeling vandaag bleek niet dat u veel geleerd hebt van het vorige fiasco in dezelfde variant..."

"Dat is waar, alleen was er de vorige keer niets mis met mijn opening. Nu maakte ik snel een grote beoordeelingsfout door mijn onervarenheid met het speltype, en stond ik slecht. Ik verzeker u: de volgende keer pak ik die Sämisch heel anders aan!"

"Dat is heel mooi voor u. Maar hoe moet het nu verder met het eerste?"

"Dit seizoen zullen we ons waarschijnlijk wel handhaven, tenzij de bal alsnog rond wordt. Volgend seizoen zal een ander dan ik de kar moeten trekken. Qua ambitie lig ik niet op dezelfde golfhoogte als mijn teamgenoten. Bovendien zit ik niet in het circuit, maak geen deel uit van de "Gambiet-maffia". Een afzegging bijvoorbeeld, komt het eerst binnen op de Bloemgracht en pas daarna bij mij. Ik ben niet de geschikte persoon voor deze job, ik krijg ook te weinig terug voor wat ik erin stop. Het zijn beste jongens, maar bij een beetje zij- of tegenwind waaien ze de andere kant op."

Rill buigt het hoofd, en veegt met zijn hand langs zijn neus. Huilt hij? De vragen stokken. Als **Petersma** op het punt staat **Rill** uit dit pijnlijke moment te redden, neemt de laatste toch weer het woord.

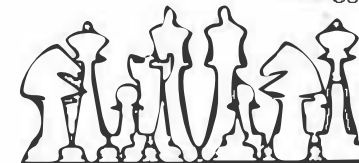
"En ik was vandaag nog wel van plan eens een echte speech te houden, hoewel ik er ernstig de schurft aan heb. De club Euwe betekent nogal wat voor veel Caïssanen en mij persoonlijk. Ze is n.l. ontstaan uit o.a. schaakvereniging U.S. (waar ik voor het eerste werd geconfronteerd met de door mij voor onmogelijk gehouden uitspraak: "Maar Gerard, natuurlijk bestaat God niet!"), en schaakvereniging Watergraafmeer (waar ik, nadat ik clubkampioen werd, drie borden daalde in het tweede team!), clubs

die mijn schaakleven tot Caïssa hebben bepaald. Een overwinning boeken op je verleden, is dat niet wat wij allemaal willen? Maar ja, het mocht niet zo zijn."

Rill staat op en wankelt naar de deur. **Petersma** neemt het woord.

"Dames en heren, wij danken u voor uw belangstelling. De persconferentie is hiermee beëindigd."

Uw verslaggever

UIT DE INTERNE

Tony Lith

De gang van zaken rond het eerste hebben speler-coach **Rill** duidelijk aangegrepen. Zit hij stuk? In de interne verspeelde hij zijn eerste plaats toen hij onder de voet werd gelopen door **Pieter Melford**. **Niek Narings** nam zijn kansen waar en versloeg de immer taai **Avni Sula** en kwam zo op één.

Caïssa clubcomp, ronde 24, 23.2.1999

Niek Narings - **Avni Sula**

Analyse **Niek Narings**

1. e4 e5 2. f4 ef 3. Lc4 d6 4. d4 Le6 5. Ld3?! ... Dit kan het natuurlijk niet zijn. Na Dd3 of De2 en een subsequent ruilen der lopers, krijgt de witte dame een dominante positie op de witte velden, waardoor de witveldige loper, die ik zo krampachtig tracht te bewaren, niet gemist zal worden. Overigens is 5. Lxe6 Dh4! 6. Kf1 fe =+ lekker voor zwart.

5. .. Dh4! 6. Kf1 Df6?! 6. .. Lg4

7. Pc3 Pe7?! 7. .. c6

8. Pf3 g5 9. h4 h6 10. e5 Dg7 11. Pb5 Pa6 12. ed Pd5 12. .. Pf5 13. Lxf5

13. c4 Pe3† 14. Lxe3 fe (diagram)

15. dc? .. 15. De2 cd 16. Dxe3 +=
15. .. g4 Slik. 16. Pe5 Df6† is nu pijnlijk. Gelukkig kan ik nog een stuk 'offeren'.

16. Kg1f5 16. .. gf 17. Dxf3 Tg8 18. Dxb7 Tc8 19. Dc6† Ld7 20. De4† Le6 21. Te1 8
17. Pe5 Pxc7 18. Da4 Kd8 19. Te1 f4 20. Pg6 .. 20. g3! is de zet van een konings-gambietspeler

20. .. Pxb5 21. Dxb5 Dxd4? 22. Le2 Kc7 23. Td1 Df6 24. Pxb8 Dxb8 24. .. f3 25. gf gf 26. Lxf3! Dxf3 27. De5† met spoedig mat.

25. c5 Lg7 26. Da5† Kc8? 26. .. b6 27. c6! Ld4 28. cb† Kxb7 29. La6† Kb8 30. Db4† Lb6 31. Dd6† Lc7 32. Db4† Lb6 33. Dd6† Lc7 34. Dxe6 e2 35. Dxe2 Lb6† 36. Kf1 f3 37. gf Df8 38. Kg2 1-0

KNSB-cup

Caïssa uit de cup, BSG bekert verder.

Meesters tonen vele gezichten

Niek Narings

Stevige hoofdklassers waaronder drie meesters stonden op een dinsdagavond koffie te drinken bij IJf. Ze leuterden wat, bespieden *en passant* de Caïssa-ranglijst en begaven zich vervolgens naar de bovenetage van het Oranjestad. Daar troffen ze gemiddelde eersteklassers, dat waren wij dus. Wij waren in competitie-hoedanigheid de voorafgaande zaterdag nog genadeloos ingemaakt door Euwe (3-7), maar ik geloof niet dat we daar nog echt

mee zaten. Ten eerste werd het cupteam voor deze wedstrijd gesmeed uit een aantal van de meest stabiele persoonlijkheden die Het Eerste rijk is. Verder is zo'n KNSB-cup een buitenkansje voor eenieder om een sterke tegenstander te bespelen en staat als zodanig enigszins op zichzelf.

Bord 1

IM Jeroen Bosch(2476) - Jaap Spreeuw

Het buitenkansje werd voor ons aller Jaap al snel een bloedige ontmoeting met het openingsrepertoire van een hardwerkende meester. In de wandelgangen vroeg ik Bosch, nadat de kopmannen een zet of 15 gespeeld hadden en Jaap het snoepen van een b2-pionnetje beantwoord had gezien met de ene gepointeerde en snel uitgevoerde zet na de andere, of hij nog in zijn huisvlijtvarianten zat. Dat zat hij niet, de stelling was echter zelfs al eerder in een Bosch-partij voorgekomen. De uitslag van beider partijen laat zich raden. 1-0

Bord 4 :

Gerard Rill - Henk van der Poel (2247)

Onze veelgeprezen teamcap koos voor een gesloten Siciliaan. Ik kon het niet zo volgen, maar het zag er zeer dynamisch uit. Gerard veroverde het loperpaar ten koste van een kleine structuurverminking op de koningsvleugel. Van der Poel zocht deze zwakke plek op en wist een zethaling af te dwingen, zonder welke Rillie volgens eigen zeggen beter had gestaan. 1/2-1/2

Bord 3 :

IM Kick Langeweg (2319) - Robert Kikkert

Zwaar, loodzwaar zag het er voor onze houwdegen uit toen de ouwe crack degelijk dubbelfianciërterend Robert vooral geen tegenspel toestond. Het vooruitzicht langzaam weggeschoven te worden drukte bovendien zwaar op het gemoed van de vierpionnenadept.

Juist toen de amateur verwachtte dat de

meester het positionele overwicht om zou gaan zetten in hardere valuta en zich wellicht opmaakte voor mogelijke desperado-acties om dan ten minste nog heroïsch ten onder te gaan, gebeurde er iets vreemds. Robert realiseerde zich opeens dat Lange-weg zich beperkte tot non-zetten en het ware gevecht ontweek. Even later kon hij zelfs opgelucht een remiseaanbod accepteren. Duidt dit partijtje op het toeslaan van strijdslijt, energiebesparing en remisieliefde bij de voormalige olympiër? Zondermeer, maar Cup-ervaring, bescheidenheid en een groot vertrouwen in een medemeester kunnen ook aan de gevolgde tactiek verbonden worden. 1/2-1/2

Waarmee de tussenstand 2-1 voor BSG bereikt werd.

Bord 2 :

Niek Narings - IM Bruno Carlier (2382)

Ook ik had vlak na de tijdcontrole al het vertrouwen in de Meester. Mijn stelling na zet 36 kon immers de vergelijking met een ruïne nauwelijks doorstaan. Dat het toegestroomde publiek zich nog zou kunnen gaan verkneukelen tijdens een oudewetse dramatische ontknoping van het cupgevecht, was wel het laatste waar mijn inmiddels toch iets gedestabiliseerde brein rekening mee hield. Laat ons kijken hoe het zover kwam:

1. e4 g6 2. d4 Lg7 3. Pc3 d6 4. Le3 Pf6 5. Dd2 c6

Het lastige van het bespelen van een Meester vind ik, dat ik die meesters nog niet zo goed kan inschatten. Zo hield ik me in deze bekende stelling lang bezig met het volgende phantoom:

*Deze variant werd lange tijd zonder Lg7 dan wel Pf6 gespeeld om het plan met Lh6 te ontcrachten, dan wel te verhinderen. Topalov speelde het echter ook zo tegen Kasparov, die spontaan voor improvisa-

tie en geniaal spel koos, vanwege een weerlegging van het Lh6-plan wellicht? Zou in deze variant een groeiende gemeenschap van wetenden aan het ontstaan zijn? Met als prominente leden Topalov, Kasparov en Carlier? Ik schraapte al mijn moed bijeen en besloot de coalitie het hoofd te bieden.

6. Lh6 Lxh6 7. Dxb6 Db6?! 8. 0-0-0 Le6 9. f3 Da5 10. Kb1 b5 11. d5 Ld7 (11. .. b4 12. xe6 xc3 13. xf7† Kxf7 14. Lc4† +-)

12. xc6 Pxc6 13. Pxb5 (diagram)

Geen coalitie dus, of in ieder geval geen vertakkingen in het BSG-kamp. Eerlijk gezegd stond ten tijde van het half uur, dat zwart hier aan het denken was, het water me in de mond. Wat een stelling! Ik zag geen serieus antwoord op de dreiging 14. Dg7 Tg8 15. Pxd6†!

14. .. Tb8 14. Dg7 Le6!

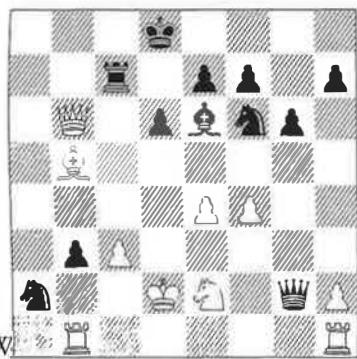
Ongeloof en verbijstering streden een aantal momenten om voorrang, toen won de laatste.

15. Dxb6† Kd7 16. Dg7 Dxa2 17. Kc1 Da1† 18. Kd2 Dxb2 19. Dh6 Pb4

Hier wist ik dat de omschakeling van aanval naar verdediging met een paar stevige zetten voltooid moest worden. Het knagende gevoel dat ik meesterlijk beschwindeld zou gaan worden had me echter al van de benodigde nuchterheid beroofd.

20. Tc1 Pa2 21. Td1 a6 22. Ld3 ab 23. Pe2 Db4† 24. Ke3 Dc5† 25. Kd2 b4 26.

Tb1 Da5 27. Ke3 Dc5† 28. Kd2 Da5 29. De3 b3 30. c3 Tc8 31. Dd4 Dg5† 32. f4 Dxd2 33. Lb5† Kd8 34. Db6† Tc7 35. Db8† Tc8 36. Db6† Tc7(diagram)

Wit van bezinning. Ik kwam tot de volgende conclusies:

*Ik leef nog

*Mijn stelling geeft daar geen aanleiding toe.

*Met de zetherhaling Db8† Tc8 Db6† Tc7 etc. kan ik BSG als eerste feliciteren.

*Een dappere dodo dient zich met borst vooruit op het getrokken zwaard te storten.

37. Tg1 Pxe4† 38. Ke1 Dxd2 39. Dd4 Dh4† 40. Pg3 Pf6 41. c4 Pb4 42. Kd2 Pc2 43. Df2 Pg4

Het tempo bedroeg 35 in 1 ½ en daarna 15 min. uitvluggeren. Vandaar dat de rest van de partij niet zetgewijs voor het nageslacht bewaard is gebleven. We zaten beiden in de laatste 5 minuten. De spanning was aan het stijgen. Ik was aan het zweeten.. Carlier kon me direkt verscheuren en oppeuzelen of langzaam roosteren en dan afserveren. Carlier zweette echter ook. Dat verbaasde me, maar het hielp wel. Carlier zweette zelfs meer dan ik nadat zijn Pb5 door mijn La6 (nog nooit stond een loper meer buitenspel) xb5. Dat is me nu wel duidelijk: ook in blunders kun je de hand van de meester herkennen. Het gevolg was

wel dat me nog een 30-tal seconden restten om zwart mat te zetten en de match een beslissingsvluggetje voor de volgende ronde te bezorgen. Zo'n 17 keer werd in het schaakinferno dat volgde een stuk weggegeven dan wel niet geslagen. Als dronken debielen smeten we, hakten we, zweetten we. Heb ik mat in 1 gemist? Meerdere malen zo werd mij bezweerd. Inderdaad, mijn vlag was toen al gevallen. 0-1

BSG door naar de volgende ronde. ♞

2 HET TWEEDE

Tony Lith

Het tweede ging roemloos ten onder tegen Euwe 2. Alleen Jeroen Selier (winst), Rik Lith (remise) en Dennis Breuker (remise) zorgden voor enig licht in de duisternis. Dennis was zo vriendelijk zijn nipte remise tegen oude bekende Wim Nijenhuis van commentaar te voorzien.

Op verzoek van Tony (het lijkt wel of hij de teamleider is: hij zorgt er de laatste tijd steeds voor dat er stukjes van het tweede in het clubblad verschijnen) mijn partij tegen Euwe. Geenszins een foutloze partij, maar wel een interessante.

Wim Nijenhuis - Dennis Breuker

Ronde 6 KNSB 2B, bord 7, 6.2.1999

1. d4 Pf6 2. c4 c5 3. Pf3 Mijn voorbereiding van deze partij bestond uit het zoeken in Tascbase naar partijen van mogelijke tegenstanders. Ik had welgeteld 1 partij van Nijenhuis kunnen vinden, en ook daar speelde hij dit laffe systeem. Maar de partij was van 1986, dus ik had niet serieus rekening gehouden dat deze stelling daadwerkelijk op het bord zou komen.

3. .. cxd4 4. Pxd4 e5 5. Pb5 d5 6. cxd5 Lc5 Mijn score met dit systeem was voor deze partij 4 uit 4, dus ik had er wel ver-

trouwen in.

7. P5c3 0-0 8. e3 e4 9. a3 a5 10. Pd2 De7 11. Lc4 Gebruikelijker is 11. Le2

11. .. Lf5 Hier ergens vertelde Theo me dat hij ook eens met dit systeem van Nijenhuis had gewonnen (toen ze nog bij MEMO speelden). Ik begon toen te beseffen dat mijn tegenstander inmiddels wel zou moeten weten hoe dit met wit te spelen.

12. Pb3 Ld6 Later vond ik 1 partij in mijn database met deze stand, en daarin speelde zwart Pbd7, wat me achteraf beter lijkt, want de zwartveldige loper blijkt toch niet te handhaven. Maar ja, om Herman Finkers te citeren: "Weet alles maar eens achteraf".

13. Pd4 Lg6 14. Pdb5 Td8 Het liefst had ik 14. .. Le5 gespeeld, maar dat faalt op 15. d6 Dd7 16. Pc7 Ta7 17. P3b5.

15. Pxd6 Dxd6 16. b3 De5 Ik besloot de dame om te spelen en een koningsaanval te beginnen.

17. Lb2 Dg5 18. Dc2 Ik had het idee wel gezien dat wit de g-pion kon offeren door de dame weg te spelen, om na slaan op g2 lang te rokeren. Maar ik was na dame weg van plan om Lh5 te spelen om de rokade te verhinderen. Ik had gemist dat dit na de tekstzet niet mogelijk is omdat dan e4 valt. Hier begon ik wat nattigheid te voelen.

18. .. Pbd7 Ik heb bijna een half uur over deze logische zet nagedacht. Of eigenlijk, 29 minuten over 18. .. Lh5 en 1 minuut over de tekstzet. Zonde van de tijd, zoals zeker later zal blijken. Maar ik probeerde wanhopig om Lh5 toch te laten werken: 18. .. Lh5 19. Pxe4 Dxd2 20. Pxf6† gxf6 en nu had ik gezien dat 21. Lxf6? slecht was, maar de reden waarom klopte totaal niet: ik had als weerlegging 21... Dxd1† 22. Kd2 Txd5?, maar nu speelt wit 23. Ld3 en op 23. .. Dxd2 volgt 24. Dc8†. Toch is 21. Lxf6 slecht wegens 21. .. Pd7! 22. Lxd8 Dxd1†

23. Lf1 Pe5 en wit heeft problemen. Maar ik had wel goed gezien dat wit in plaats van 21. Lxf6? gewoon de zet 21. Tf1! kan spelen. Dat was ook de reden dat ik 18. .. Lh5 niet speelde. Verder leek me 18. .. Dxd2 19. 0-0-0 niet echt gezond.

19. h4 Dg4 20. Pe2 Dxd2 21. Pg3 Had ik niet zien aankomen. Ik had alleen naar Tg1 gekeken. Nu vreesde ik ineens voor het leven van mijn dame. 21. Tg1 Dh3 22. Pf4 Dxd4 23. Pxd6 hxd6 24. 0-0-0 Tac8 en het leek me dat wit problemen over de c-lijn zou krijgen. Maar misschien valt dat ook wel mee.

21. .. Ph5 22. Dc3 Ik vreesde 22. Lf1 Df3 23. Le2 Dg2 24. Lxh5 Lxh5 25. Lxg7, maar het blijkt dat 25. .. Tac8 gevolgd door Pc5 en Pd3† erg eng voor wit is.

22. .. Pdf6 23. 0-0-0 diagram

Wit had hier voor remise kunnen kiezen met 23. Lf1 Df3 24. Le2 Dg2 25. Lf1

23. .. Tac8 Hier had ik nog 6 minuten en wit nog 20. Niet fijn met zo'n stand. 23. .. Pxd3 24. fxd3 Dxd3 25. Tdg1 leek me erg eng, met dreigingen als h5.

24. Pxd5 Pxd5 Natuurlijk niet 24. .. Lxh5? 25. Tdg1 Df3 26. Dxf6. 25. Dxa5?! Een koele kikker. Ik zou toch even voor de veiligheid a4 hebbengedaan. Die zet zou wit ook later nog van pas komen.

25. .. Dxf2 Onder het aloude motto: oog om oog, pion om pion.

26. Dd2 Op 26. Dc3 volgt natuurlijk b5

26. .. Dxd2† 27. Kxd2 Pf6? Toen ik hem had losgelaten baalde ik enorm, want ik zag toen pas de sterke zet b5 met pionwinst.

28. Lxf6 gxf6 29. a4 En nu is het daarvoor te laat. Vanaf hier moest ik alles bijna à tempo spelen, en wit had nog wel een minuut of 10.

29. .. Lh5 30. Tdfl Lf3 31. Thg1† Kh8 32. Ke1 Tg8 33. Kf2 Tg6 34. Txxg6 hxxg6 Tijdens de partij beviel 34. .. fxxg6 beviel me niet, maar ik heb geen idee meer waarom. Het lijkt me gewoon beter dan de tekstzet.

35. Tc1 Kg7 36. Tc2 Lg4 37. Td2 Ld7 38. Kg3 Kf8? Hier mis ik een kans met 38. .. Lxa4 39. bxa4 Txc4 40. d6 Tc8 41. d7 Td8 42. Kf4 Kf8 en zwart staat weer beter.

39. Kf4 Lf5 Ik wilde de koning niet binnenlaten over de zwarte velden. Maar de loper staat hier nu erg passief.

40. Kg3 Ke7 De veertig net gehaald. De vlag van mijn tegenstander viel hier zelfs eerder. Nu ik wat meer tijd had en de stand eens goed overzag, zag ik kleine remise-kansen, maar ik geloofde er niet echt in.

41. d6† Kf8?! De alternatieven leken me niets: 41. .. Ke8? 42. d7† Lxd7 43. Lxf7† Kxf7 44. Txd7† Ke6 45. Txb7, en ook 41. .. Kd7! 42. Lxf7 Tc6 43. Kf4 met dreiging h5, leek me zeer vervelend, maar: 43. .. Tc1! 44. h5 Tf1† 45. Kg3 Tf3† 46. Kg2 gxxh5 en geef mij maar weer zwart. O, heb ik al!

42. Kf4 Td8 43. Td4 b6 44. b4 Nu heb ik de tijd om de passieve loper om te spelen.

44. .. Ld7 45. a5 bxa5 46. bxa5 Lc6 47. Lf1 Ta8 Metremise-aanbod. Het team zou het helaas toch niet redden (er was veel mis gegaan in de tijdnoodfase), en ik geloofde dat ik het misschien wel dicht kon houden, maar het blijft eng. Wit speelde dan ook terecht door. 47. .. Ke8 48. a6 Kd7 49. Lc4 Th8 50. Kg3 Tf8 ziet er passief uit, bijvoorbeeld 51. a7

48. a6 Ta7 Nauwkeuriger lijkt me 48. .. Ke8, bijvoorbeeld 49. Lg2? Txa6 50. Lxe4 Lxe4 51. Txe4+ Kd7 52. Te7+ Kxd6 53. Txf7 en wit wint dit niet meer.

49. Lg2 Ke8! 50. Lf1 50. Lxe4 Txa6 ziet er houdbaar uit.

50. .. Td7?? Toen ik deze had losgelaten, zag ik dat wit hier geforceerd kon winnen. Gelukkig zag wit het niet.

51. Le2? Simpel winnend is 51. Tc4! Txd6 52. Txc6!! Txc6 53. Lb5 Kd7 54. a7 en de stukken kunnen in de doos. In de analyse werd ook nog 51. Lh3 voorgesteld (toen ik Tc4 nog niet had laten zien). Ook dat lijkt heel gevaarlijk voor zwart: 51. .. Ta7 52. d7† Kd8 53. Td6 Txa6 54. Txf6.

51. .. Ta7 snel weer terug.

52. Lc4 En hier bood wit remise aan, omdat hij niet zag hoe hij verder kon komen. Wit had natuurlijk moeten proberen met h5 verder te komen. Verliezen kan hij toch niet meer. Maar ik zie niet zo 1-2-3 hoe wit hier wint. Iemand? Bijvoorbeeld: 52. h5 gxxh5 53. Kf5 (53. Kg3! om de pion op te halen, lijkt me het goede plan, bijvoorbeeld 53. .. Kd7 54. Kh4 Ta8 55. Kxxh5 Th8† 56. Kg4 Th2? 57. Lc4 Tf2 58. Lxf7 Tf3 59. a7 Txe3 60. Le6†! Kxe6 61. d7) 53. .. Kd8 54. Kxf6 h4 55. Lf1 Ke8 56. Kg5 h3 57. Lxxh3 Txa6 is misschien nog wel te houden. De remise nam ik natuurlijk met beide handen aan, wat mijn externe score op 4 remises en 1 winstpartij bracht.

HET DERDE

Max Euwe verplettert Caïssa 3

Bert Wijghel

In het overigens uitstekende CN 373 stond het uiterst summiere verslag van Caïssa 3 - Tal 4 3-5. Er stond alleen: 'Het derde zit even in een dalletje'. Nou, nou, dat is toch wel het grootste *understatement* I ever heard. Het derde zit niet even in een dalletje. Het derde zit in een DAL, RAVIJN, AFGROND! Het derde zit zowat in de terminale fase. Het derde is als een blinde die zonder hulp de E-10 tijdens de spits probeert over te steken. De eerste twee wagens konden hem nog wel ontwijken, (TAL 3 en DCG 2), maar de bolides van Isolani en Tal 4 lieten al weinig meer van hem heel. Terwijl nu een BMW met Max Euwe achter het stuur hem finaal aan gort reed. Ja Jop, we zitten niet even in een dalletje. We liggen op de *intensive-care*!

Waarom schrijf ik zo hard?

Omdat we coûte que coûte dinsdag 16 maart thuis van DOS 2 moeten winnen, anders blijft van het derde alleen nog een stoffelijk overschot over.

In de tram verzuchtte ik tegen Jildo: 'Hoe moet ik in hemelsnaam iets positiefs schrijven over deze partij?' Jildo had een 'schitterend' idee. 'Dan schrijf je toch alleen over je eigen partij, Bert!' 'Ja, ja, en dan in héél, héél kleine lettertjes onderaan ... maar de rest verloor'. Nou, vooruit, toch maar iets vermelden over deze blamerende vertoning van Caïssa 3.

Ikzelf won binnen 30 zetten van Bödicker. Maar dat had ik beter niet kunnen doen. Want toen de Euwe-boys zagen dat ze met 1-0 achterstonden, werden ze plotseling wakker, om vervolgens met de Caïssa-boys de vloer aan te vegen.

Jop verloor als eerste met al zijn pionnen nog op het bord, maar met twee stukken achter: 1-1. **Martin** verliest voor het eerst en hopelijk ook voor het laatz: 1-2. **Errit** legt het loodje: 1-3. **Robert-Jan** weet zijn pionnenmeerderheid tegen een paard niet uit te buiten: 1-4. De benjamin van Caïssa 3, **Wilbert**, blundert als een pupil in het eindspel. 'O, jé!', zag je hem denken, 'die ktpion op de a-lijn, daar kom ik nooit meer bij!': 1-5. **Piet** verloor met ere van een oude rot Becic (elo 1985), dat is geen schande, maar ja het staat dan wel 1-6.

Rest de partij van Jildo. Hij staat straal gewonnen, met een vrijpion. 'Jildo gaat gelukkig winnen', zei ik tegen Errit. Errit kijkt bedenkelijk. 'Dat denk ik niet, Jildo weet het niet meer, dat zie je zo aan zijn gezicht!'. 'Niet zo pessimistisch, Errit, die partij verliezen is moeilijker dan hem te winnen!' antwoord ik. Maar ja, u raadt het al, alles was mogelijk deze avond - zelfs het onmogelijke. Jildo verloor toch ...

In CN 365 (april 1998) stond de uitslag Caïssa 3 - VAS 1 ½-7½ vermeld. Alleen **Theo Weijers** maakte toen remise. Het derde bestond toen uit: **Aldo van de Woestijne, Jeroen Selier, Kees Sterrenburg, Pieter Allaart, Piet Ruhe, Jop Dekker, Theo Weijers en Martin Niewenhuis**.

Maar Caïssa 3 speelde toen derde klasse KNSB. Caïssa 3 stond toen voorlaatste en wie was de laatste? Juist ja, DOS 2. En wie treffen we op 16 maart thuis? Juist ja, DOS 2.

Slijp de messen, Caïssa 3-spelers!

HET VIJFDE

4 februari 1999

Het Probleem 3 - Caissa 5 3-5 Oud vuur

Ed Leuw

Sjoerd de Vos heeft gelijk. Het 5de is een gelukkig team. Jaar in, jaar uit werden we ouder, grijzer, beproefder, sluwder en vergeetachtiger. Maar één ding veranderde nooit, namelijk de zekerheid dat we geheel ten onrechte in de 2de klasse, die troosteloze tussenverdieping van de SGA verbleven. Elk jaar, zo rond januari/februari wisten we het zeker. Drie op rij gewonnen, we worden kampioen! Zet het bier vast koud en selecteer de wijnen. Maar elk jaar sloeg in het prille voorjaar het lot weer toe. Collectieve pech, niet goed geslapen, stress op het werk, problemen met de liefde of een glaasje teveel, zo iets was het altijd, dat we dus allemaal hartstikke goed tot gewonnen, maar zeker remise stonden en we desondanks kansloos verloren. Ook in de schaakwereld bestaat soms maar weinig gerechtigheid. De wedstrijden die we na dat fatale incident verloren deden er niet echt meer toe. En dan eindigden we ten slotte ergens net boven het midden.

Sjoerd, op bord 1, had trouwens iets gevonden tegen die steeds minder jeugdig wordende overmoed. Die liep dan na 10 zetten mistroostig rond. Zei dat het nooit meer iets kon worden met z'n stelling en dat hij maar beter kon zorgen dat hij een beetje vroeg thuis was. Meestal won hij uiteindelijk wel. En dat kwam ook omdat hij ongehoorde methoden had om het moreel van zijn tegenstander te kraken. Zo deed hij één keer gedurende meer dan een uur demonstratief geen zet, bleef rondlopen en bij andere bordjes kijken, nadat z'n tegenstander aan het begin van de partij een

kwartier weg was gegaan om zich met de jeugd (of zo iets) te bemoeien.

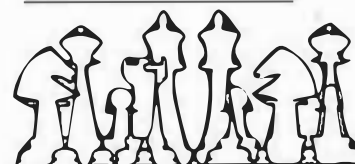
Zo'n voorbeeld van onverzettelikheden op het 1ste bord missen, dat kan niet ongestraft. Dat had hij goed gezien in de vorige CN. Vol piëteit hielden we gedurende twee wedstrijden een bord voor hem leeg. Het ruiterloze paard van de verdwenen vorst. Drie gespeeld, twee verloren, de noodzakelijke loutering.

Maar tegen Het Probleem waren we er weer allemaal. In het buurtcentrum 'de Zuidpool', vervelend monument van lang vervlogen sociaal-democratische zorg ter verheffing van de werkende stand. Afbrokelend schaars verlicht trappenhuis en WC's met gebarsten matglas in de deur en door decennia van achteloos gebruik uitgebleekte granieten vloeren. Precies zoals het hoort aan een roemloos plein tussen Postjesweg en Admiralegracht. Sjoerd was er ook en Menno Meijer voor alle zekerheid.

Het oude vuur was terug. Na deze wedstrijd weten we het zeker: we zullen niet degraderen. Wat er allemaal gebeurde heb ik maar heel summier kunnen volgen. Veel te druk om aan het eigen bord het hoofd boven water te houden. Op het eerste bord krijgt Frans Roes groot voordeel, maar hij vergrijpt zich en verliest de dame als hij de winst wat al te haastig wil forceren. Tom Spits, bord 2, raakt in Spaanse verwickelingen ergens een stuk kwijt. Rond half twaalf eindigt het eindspel dame + loper + pionnen tegen dame + pionnen in remise omdat Tom zeer inventief verdedigt en zijn tegenstander zo vriendelijk is om de kans op dameruil niet waar te nemen. Peter Koefoed vliegt zijn tegenstander met f4 en e4 naar de strot en wint achter elkaar. Als die nou eens gewoon gaat roken, dan kan hij volgend jaar weer terug naar Caissa. Volgende keer krijgt-ie een pakje shag van

me. Pim Zonjee speelt zijn geliefde Scandinavisch en wint zonder probleem. Tony Lith verliest uiteindelijk een loopgravengevecht. Hans Uiterwijk rolt in korte tijd zijn tegenstander op met een niet te stuiten aanval tegen de gerokeerde koning. Stefan lijkt net zo voortvarend te gaan winnen met wit in een Sämisch-variant van de Pirc. Hij mag alles op de koningsvleugel, zijn tegenstander doet helemaal niks op de andere kant. Maar uiteindelijk toch nog remise. En Ed Leuw dacht in zijn geliefde Frans prachtig uit de opening te komen. Dat denkt hij wel eens meer. Verrassend toch altijd weer hoe snel zwart op de g- en h-lijn kan worden gekielhaald. Zo ook nu, totdat wit in tijdnood een noodlottig schaakje over het hoofd zagen meteen kon opgeven.

Gewonnen. Ik schat dat we aan het eind van het seizoen net ietsje boven het midden zullen eindigen.

HET ZESDE

Geven en nemen: hoe het zesde een punt weggeeft en hoe het er een binnensleept.

Leo Oomens

Het stormde en het was koud. En Abcoude is ver. Maar het zesde had er zin in. Frans Oranje trok zijn pet diep over de oren en zette zich in het centrum van Amsterdam op de fiets. „Even langs de de Bijlmer en dan rechtdoor!” Een eenvoudige man, die Frans. Zelf kwam ik gemotiveerd uit Rotterdam. Ik had maar een uur extra uitgetrokken omdat ik van mezelf

weet dat als ik kán verdwalen, ik dat ook doe. Ik hoefde nu maar drie maal aan Abcoudenaren te vragen waar ik wezen moest, en dus maar drie keer verkeerd te rijden. In het dooreen door christelijke gebouwen waar Abcoude zijn speelhol in heeft gevestigd (Foei Tollenaars!), trof ik om half acht alleen een als uit steen gehouwen Maurice Aué aan. Invaller, maar met een mooie mentaliteit. Jammer dat hij niet wat vaker gewoon op de club komt. Frans Oranje had het met de fiets weten te redden. Hij was nummer drie. Om acht uur waren we nog steeds met zijn drieën. Tien minuten later met zijn vijven. Het schoot lekker op. Beginnen maar. Het kan altijd nog 5-3 in ons voordeel worden. Daar komen Menno en Jan, ook samen op de fiets. Jan heeft late werktijden, zijn late komst is ingecalculeerd. Maar waar blijft Alex? Na een uur staan we met 2-0 achter. Voor Alex een nul omdat hij afwezig blijft. Later meldt hij dat hij vanwege een ribblessure verstek had moeten laten gaan. Netjes naar me gebeld, maar mijn liefhebbende echtgenote heeft een antagonistische kijk op mijn schaakactiviteiten. Ze vergelijkt schaakborden met theedoeken en als ik extern moet spelen zegt ze beminlijk: moet je weer tafel dekken? Misschien komt het daardoor dat mijn Isobel mij niets liet weten van Alex zijn afmelding.

De tweede nul was mijn eigen bijdrage. En die was al tot stand gekomen vóór Alex zijn reglementaire minimum kreeg toegevoegd. Hoe dat kwam, vertel ik hier onder. Voor een teamleider heeft het natuurlijk grote voordelen om snel klaar te zijn. En binnen het zesde geldt een oud adagium: als de teamleider verliest, wint het team en als hij wint verliest het team. We hebben dat bedacht in een tijd dat Frans Oranje nog leiding en inspiratie gaf aan het team. Helaas die tijden zijn voorbij. Maar

door snel te verliezen heb ik mij met doods-verachting opgeofferd voor het team-belang. Zeg niet dat het aanmijn ligt dat de werkelijkheid niet wilde sporen met onze traditionele dorpswijsheid. De werkelijkheid was dat ik me zelf ditmaal niet op het laatste bord had gezet, maar op het vijfde. God weet wat ik daar mee voor had. Als ik durfde zou ik het een tactische variatie willen noemen. Maar het was gewoon arrogantie. Het toeval wil dat ik in Abcoude één inwoner heel goed ken. Dat is Henk Visser, en het toeval wil dat juist hij aanschoof tegenover mij aan het bord. Ik weet al bijna 20 jaar dat Henk en ik in een verschillende categorie spelen. Van Henk wordt verteld dat hij in een ver verleden snelschaakkampioen van Noord Holland is geweest. Ik ken hem uit schaaakcafé Gambiet. Daar speelde zowel hij als ik jarenlang in een woensdagmiddagclubje dat zijn oorsprong heeft gevonden in een aantal medewerkers van de Universiteitsbibliotheek. Henk was de wereldkampioen van die UB. Ik kwam maar aangewaaid via mijn vroeger vriendin Olga. Ik heb in vlugger-tjes in de loop van 19 jaar misschien wel een keer of drie van Henk gewonnen. Misschien drie. Van één keer weet ik het zeker. Maar daar tegenover staan vele tientallen nederlagen.

Gelukkig is Henk een beminnelijk mens, van wie het niet naar is om te verliezen. Maar dan niet voor de club natuurlijk. Het voordeel voor de teamleider van een snelle nederlaag is dat hij rustig langs de borden kan lopen. Ik deed dat niet, maar doodde de tijd met vlugger-tjes tegen Henk. Keer op keer ging ik opnieuw ten onder, en in al mijn partijtjes was ik even vrijgevig met stukken als in de officiële partij. Moet ik niet eens ophouden met schaken?

Toen ik uiteindelijk moegespeeld was kon ik mijn taken als teamleider opnemen. Mijn

rondwandeling beloofde niet veel goeds. Eigenlijk lieten alleen de borden van Maurice Aué en van Tony Lith de hoop op een eervol resultaat open. Zelfs Menno, ons kanon op bord 1, werd volledig overspeeld. Wel door een speler met een paar honderd elopunten meer, maar toch. Ook Frans zou alleen door een mirakel zijn honderd procent kunnen behouden. Jan Meuleman, mijn hoop in bange dagen, had zelf een bange dag. Oh, oh, we bakten er niets van. En toen ging er even een zucht door de zaal: Menno had gewonnen! Hoe kon dat nou? Stond hij niet een stel pionnen achter? Ook op zijn partijtje kom ik hieronder terug. We stonden toen opeens op een achterstand van 5 tegen 1. Op twee borden werd nog strijd geleverd. Kinderen, dacht ik, houd er maar meeop. Het maakt toch niets meer uit. Maar zo mag je niet denken. En zo dachten Maurice en Tony ook helemaal niet. Maurice speelde doeltreffend af naar remise. Dat bleek ons enige halfje te zijn waarop we trots mogen zijn. Tony had lange tijd in een moeilijke stelling uitzicht op ons tweede halfje. Helaas verpakte hij zich in het eindspel. Ook een nul.

Tot welke prognose moet dat nu leiden? Onze naaste concurrent voor degradatie is Donner. Toen wij zo verschrikkelijk werden afgedroogd door Abcoude, speelde Donner met 4-4 gelijk tegen Amstelveen. Dat was hun derde gelijk spel al. Toch hebben ze maar een officieel wedstrijd-punt, omdat ze om reglementaire redenen een korting van 2 punten hebben gekregen. Was dat niet het geval, dan stonden ze nu met 3 punten boven ons. Nu staan ze met een punt onder ons. Maar hun bordpunten hebben ze behouden. Daarvan hebben ze er 18. Wij zijn tot nu toe blijven steken op 15. Behaalt Donner uit de laatste twee wedstrijden een vierde gelijk spel, en blijven wij verliezen, dan passeert Donner ons. En

liggen wij eruit. We moeten dus ofwel tegen DCG (maandag 22 maart) ofwel tegen Amstelveen (in april) minimaal een punt halen, maar eigenlijk zijn we pas veilig wanneer we weer eens laten zien dat we ook kunnen winnen. Liefst twee maal. Donner kan nog op 5 punten komen. Pas bij zes punten zijn we dus echt safe.

In mijn eigen schaakcarrière en naar ik hoop in die van het zesde als team, vormde ons uitstapje naar Abcoude een absoluut dieptepunt. Over onze partijtjes valt nauwelijks zonder schaamte te berichten. Alleen om therapeutische redenen doe ik dat hier toch. We moeten door het stof om ooit weer fris adem te kunnen halen. Vooruit dus maar. Eerst mijn eigen partijtje tegen Henk Visser. Ik heb wit.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Pc3 c5. Het is onge-looflijk maar hier bega ik al de eerste fout. Ik had mijn vingers aan de f-pion voor ik begon na te denken. Natuurlijk is 4. e5 het meest natuurlijk. Ik deed:

4. f4? Henk Visser hoeft je maar weinig kansen te geven:

4. .. de4: 5. Pe4: cd4: 6. Pf3 Pc6 7. Lb5?? Hier schieten vraagtekens natuurlijk te kort. Een kinderachtige beginners-fout die de loper kost.

7. .. Da5† 8. c3 Dxb5 9. Pd4: Dd5 Van nu af is er niet veel dat ik nog goed kan doen. Maar zelfs als je dat bedenkt, doe ik het nog heel slecht. Kijk en huiver!

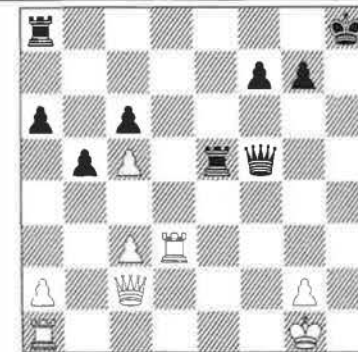
10. Dd3 Pxd4 11. cd4: Lb4† Eigenlijk al de genadeklap. Ik zag geen goede verdediging meer. Dus maar een slechte.

12. Kf2 Ld7 13. a3 Lc6 14. Pg3?? (Blind. Ik heb zelfs niet gedacht aan Te1!)

14. .. Dg2:†. Nu zag ik pas dat ik met de koning niet weg kan naar e1.

15. Ke3 en opgegeven. 15. .. Df3 is mat.

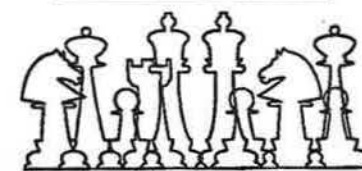
Nu iets vrolijkers. Menno bereikte op het eerste bord met wit de volgende stelling tegen Reinold Klooker (zie diagram)

U ziet, Menno is volkomen overspeeld. Maar hij probeert nog een schaakje:

26. Th3†. Pikant is dat Menno hier, tegen de goede gewoonte in, zijn zet in stilte volbracht. Het woord SCHAAK kwam niet over zijn lippen. Hoe dat reglementair zit wist ik niet: ik zelf meende dat je dat moet zeggen, maar dat blijkt niet het geval. Zijn tegenstander meende dat Menno blunderde en zijn dame aanbood. Ook stom natuurlijk. Er volgde 26. .. Dxc2???. En vervolgens moest zwart wel met zijn dame zetten om het schaak op te heffen. Hij kon natuurlijk nog wel de toren op h3 nemen, maar hij gaf liever op.

Zo staat het er dus voor met Caïssa 6. Heer heb meelij!

WINNING WITH THE SEVENTH (5)

Maarten Vonder

m.m.v. Eric van Tuijl (teamcaptain)

1.3.99

Grasmat - Caïssa 7 5½ - 2½

Op een dag verschijnt koningin Guinevere op de galerij en Lancelot wordt betoverd door haar mooie ogen. Hij

wankelt met open ogen door de zaal en hoort en ziet niets meer, alsof hij slaapwandelt. Pas wanneer hij voor haar staat en haar stem hoort, ontwaakt hij.

Lancelot en Guinevere spelen schaak op een betoverd bord, waaraan Lancelot alleen kan winnen zolang hij nooit een vrouw heeft liefgehad, en Lancelot verliest.

Maar Guinevere wijst hem af en Lancelot verdwijnt. Drie jaar lang doolt hij door het moeras en niemand ziet hem meer; hij wordt de melancholische ridder genoemd, en liederen worden over hem geschreven. Tot de slag bij Arestuel begint. Dan duikt hij op in de kamer van Guinevere en slaapt met haar, vier dagen en vier nachten, terwijl links en rechts de ridders sneuvelen en koning Arthur gevangen wordt genomen.

Eh, ja. Dit wordt een tamelijk mistig, laat ik zeggen: mythisch verslag, en dat zit zo.

Mav is verdwaald. Vier dagen en vier nachten doolde hij door het moeras, en al die tijd zag hij niets anders dan de mooie ogen van zijn lief, die als dwaallichten voor hem opdoemden waar hij maar ging. En aan het eind van de vierde dag hoorde hij klaroengeschal en hij kwam op het droge bij een grote weide, waarboven een zware nevel hing, alsof er voortdurend werd gerookt.

En midden op die weide stonden tafels opgesteld, en op de tafels waren schaakborden neergezet, alsof er een grote slag zou plaatsvinden; maar aan de tafels zat niemand.

En toen hij dichterbij kwam, lichtten de ogen van Guinevere op boven het slagveld, en hij onderscheidde schimmen die over het gras liepen, en onder die schimmen herkende hij zijn strijdmakkers.

Daar was **de Captain**, met een grimmige blik in zijn ogen. **Tuijl** zou nog liever in een arena vechten tegen zestien leeuwen,

dan zich over te geven.

Daar was **Kuijp, de Panter**; hij leunde tegen een doelpaal, schijnbaar slaperig, maar opmerkzaam en klaar voor de beslissende sprong. Daar was **Au, de Sfinx**; vele heldhaftige daden werden reeds over hem verteld.

En tussen de gestalten van de vele tegenstanders merkte hij ook **Werf** op, bijgenaamd **de Boeienkoning**, vanwege zijn vermogen om zich uit netelige situaties te bevrijden; en **Lör**, die zich als een **Slang** om zijn prooi wikkelt en hem niet meer loslaat tot de laatste seconde is voorbijgetikt; en **Tit**, die altijd samen optrekt met **Tan**, om als het onafscheidelijke duo **de Fret** en **de Kaak** iedere tegenstander te vermorzelen. En tenslotte was daar **Steef**, zoon van een van de meest vreeswekkende tafelrydders, die ook **het Kind** genoemd wordt, omdat hij door zijn onschuldige oogopslag elke tegenstander weet te misleiden.

Daar waren dus zijn strijdmakkers, en terwijl de zon onderging, groepeerden zij zich voor de slag.

Maar iets weerhield **Mav** zich bij hun te voegen; zijn voeten be'wogen, maar het leek alsof hij niet vooruit kwam, als in een droom. En toen het uur had geslagen, schaarden de strijders zich achter de borden, nog altijd verlicht door Guineveres stralende ogen; maar in het invallend duister verdwenen de tegenstanders een voor een van het groene veld, alsof ze oplostten in de mist, en alleen zijn makkers bleven over.

En ze riepen in koor om **Lancelot**, omdat zij hem nodig hadden voor het gevecht; maar de Ridder van de Droevige Figuur stond als vastgenageld aan de rand van het veld en verroerde zich niet.

En zo gebeurde het, dat zijn makkers hun

wapens velden en zich opmaakten voor de slag; maar omdat de tegenstanders waren verdwenen, vochten zij tegen elkaar.

Tit stond tegenover **Tan**, en zij vlogen elkaar onmiddellijk naar de keel en beten toe, alsof de ander een prooi was die zij levend wilden verslinden.

De Panter besprong de **Sfinx**, en deze verweerde zich, en spoedig werden zij door wolken stof aan het oog onttrokken.

Werf en **Steef** beloerden elkaar, en de **Boeienkoning** liet zich niet door de onschuldige ogen van het **Kind** misleiden, want zij kenden elkaar door en door; en zo ontspon zich een gevecht, waarbij zij elkaar tot bloedens toe verwonden.

Maar het vreselijkst was de strijd tussen **Tuijl** en **Lör**; zij vochten niet alleen als kat en hond, als kapitein en adjudant, als gezworen vrienden tegen elkaar; zij vochten om het leiderschap van de garde. Keer op keer bracht de **Captain** de **Slang** een gevoelige slag toe, en deze kronkelde en sloeg zijn staart om de **Captain** en liet hem niet

meer los, en met zijn vervaarlijke tanden beet hij hem in de nek. Hun kreten vervulden de lucht en plantten zich voort door het donker.

En ~~Lancelot zag het aan en verroerde~~ zich niet, geketend als hij was door Guineveres ogen, en het zwaard gleed uit zijn handen en zijn wapenrusting viel van hem af, zodat hij weerloos tegenover haar stond.

En toen het licht werd, staakten de makkers eindelijk hun bloedige strijd, omdat ze merkten dat zij het gevecht tegen elkaar niet konden winnen, en zij gaven elkaar uitgeput een hand; alleen **Tuijl** en **Lör** bleven doorgaan, lang nadat de zon was opgekomen boven het omwoelde veld, en worstelend en schreeuwend verdwenen zij tenslotte uit het zicht.

En daar ontmoette de Droevige Ridder zijn geliefde en viel haar te voet, en zij schaakten tegen elkaar, en Lancelot verloor, hoewel hij de sterkste schaker aan het hof was, naar verteld werd.

Een schaakspel uit ca. 1830

Leo Oomens

Een jongen die graag voetbal speelt ...

Om redenen die ik aanduidt in mijn verslagje van de avonturen van het zesde in Abcoude heb ik eigenlijk helemaal geen zin meer net te doen of ik ook maar iets begrijp van het schaken. Ik houd me daarom maar eens onledig met randverschijnselen.

Om te beginnen: zouden er schakers zijn, die zich speciaal op de Volkskrant abonneren vanwege de rubriek van Gert Ligterink? Of op de NRC vanwege Hans Ree? Het zou mooi zijn als er schakers naar Caïssa zouden komen, niet alleen omdat dat zo'n prettige club is om in te spelen, maar ook omdat wij zo'n fijn clubblad hebben. De achtereenvolgende redacteurs hebben dat natuurlijk altijd als onuitgesproken doel van hun werkzaamheden voor ogen gehad. En waarom zou dat niet ook bereikt worden? Maar daartoe zou er misschien wel wat meer wisselwerking tussen de leden en het blad mogen komen. Ik zou bijvoorbeeld graag commentaar van Jaap Spreeuw op zijn eigen partijen in ons blad zien. Hij heeft een ogenschijnlijke heldere stijl van spelen, en daar hoort een heldere stijl van schrijven bij. Samen moeten die voor ons heel leerzaam zijn.

Over de schaakrubrieken in mijn favoriete kranten ben ik wel eens ontevreden. Ligterink en Ree schrijven mij te vaak op de zelfde dag over de zelfde onderwerpen. Nog niet zo lang geleden besteedden ze allebei aandacht aan die rare Duitser die een hele pc in zijn haardos had verborgen en zich liet voorzegggen door een keurig

schaakprogramma, en daardoor zelfs een heel toernooi kon winnen. In het Parool maakte Max Pam het twee weken daarna nog erger door ook nog eens over die bedrieger te vertellen. Met dezelfde partij erbij en met details die hij vermoedelijk gewoon van Ligterink had overgenomen.

Word ik abonnee van het Parool, dan dus niet om de rubriek van Pam. Altijd gedacht dat hij als schaker nep was, nu blijkt hij ook als schaakjournalist nep te zijn.

Het leukst als schaakjournalist is natuurlijk Tim Krabbé. Maar ik weet niet in welk medium hij schrijft, ik moet het dus doen met de uiteindelijke neerslag in zijn boeken. Maar dat bewaart weer prettiger.

Nu iets anders. Omdat ik met het zesde zo treurig door een absolute beginnersfout verloor, leek het mij goed terug te keren tot de basics van het schaakspel. Iedereen van mijn generatie heeft leren schaken met Euwe's boekje Oom Jan leer zijn neefje schaken. Het wordt nog altijd herdrukt, ondanks de ronduit oubollige tekst, dus ook jongere spelers moeten er kennis van hebben genomen. Ik ben benieuwd wie van ons de regel die ik boven dit rifje heb gezet, meteen herkende. Het is de eerste regel van een rijmpje dat Oom Jan verzint voor zijn neefje. Dat rijm moet hem behulpzaam zijn bij een heel goede praktische oefening: hoe kom je met een paard in zo min mogelijk zetten op alle velden die het bord heeft. Afhankelijk ervan of je het uitgangsveld meetelt of niet, heb je daarvoor minimaal 63 of 64 zetten nodig. Euwe liet zien dat hij dat kon. Hij liet het paard beginnen op veld h8 en hij liet het eindigen, na 63 zetten (en 63 lettergrepen in zijn rijmpje) op veld f7. Dus precies een paardensprong verwijderd van het uitgangsveld.

Zonder boekje erbij heb ik geprobeerd of ik dat ook kon. Ik herinnerde mij nog

HET MIDDENRIE

wel dat Euwe het paard liet springen via een soort breimachinepaaroon langs de randen van het bord en vervolgens geleidelijk naar binnen. Ik begon op a1 en sprong van daaruit naar b3 en vervolgens naar c1 en zo verder. Zo moet het geloof ik niet, naar b3 is goed, maar dan naar a5. Hoe dan ook ik had steeds meer dan 63 zetten nodig en moest dus sommige velden meer dan eens aandoen.

Voor het rijmpje zou dat als consequentie hebben dat de lettergreep die op dat veld stond ook meer dan een keer gebruikt moest worden. Euwe had dat dus niet nodig. En of het anders waardevolle literatuur zou kunnen opleveren, weet ik ook niet. van het rijmpje van Euwe herinner ik me alleen die eerste regel:

Een jon-gen die graag voet-bal speelt. Het boekje ben ik kwijtgeraakt. Maar ik geloof niet dat ik het terwille van dat rijmpje nog eens opnieuw zou willen aanschaffen.

Heeft iemand dat boekje nog? Kan die dat rijmpje niet eens in CaïssaNieuws af

Mededeling van de penningmeester

Er zijn nog steeds leden die hun contributie voor dit seizoen niet betaald hebben! Dat moeten ze snel doen en wel vóór 1 april aanstaande. Iedereen die dan zijn contributie nog niet betaald heeft krijgt te maken met mijn verschrikkelijke wraak en met strafmaatregelen anderszins. U bent gewaarschuwd!

Jaap Tanja

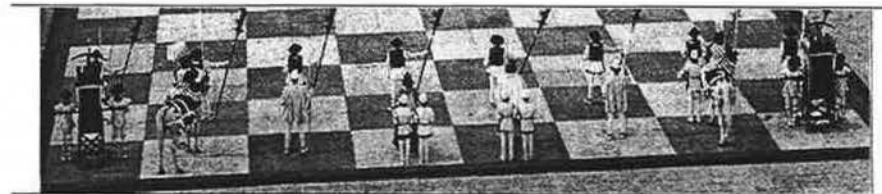
laten drukken?

En dan de opgave voor komende week: Hoeveelpaardenkunnen er op een schaakbord wanneer die beesten steeds op een paardensprong afstand van elkaar af staan? Flauw natuurlijk, maar wie dit echt flauw vindt, die hoeft niet mee te doen.

De winnaar krijgt dit maal niks. Hoogstens *free publicity*.

ca

HET MIDDENRIE

Reisbrief 3

(het vervolg)

Jeroen Hogeboom

Vientiane, Laos, 9 januari 1999

Lieve mensen,

We zijn nog maar twee dagen in Laos, maar ik weet nu al: de dagen glijden hier langzaam voorbij en wij glijden langzaam mee. De volgende ochtend loop ik om zeven buiten en kan tot mijn stomme verbazing nauwelijik een cafeetje vinden waar ik thee kan drinken, alles is nog dicht! Dat is wennen!

In Vietnam staan ze om vijf uur al in potten en pannen te roeren. De Fransen hadden een gezegde voor 'hun' Indochina dat de arbeidsethos in de regio moest aan-geven: "De Vietnamees zaait de rijst, de Cambodjaan kijkt hoe het groeit, en de Laotiaan luistert daarnaar".

Ik huur een fiets en rij de rivier langs. Ik sla ergens op goed geluk af, het bos in, ik zie wel waarik uitkom. Even voor de goede orde: ik kan geen landschappen beschrijven, kan het misschien

Elke man in Laos wordt geacht een deel van zijn leven in een klooster doorgebracht te hebben, een uitstekende gedachte.

Elke man in Laos wordt geacht een deel van zijn leven in een klooster doorgebracht te hebben, een uitstekende gedachte. voor, het spijt me. Bos: groen, loofbomen, pijn-bomen, gek wit zand, kronkelpaadjes. Zo dan maar. Ik kom aan in een dorpje tussen de bomen, 30 huizen op palen en zoek onder een oude boom de schaduw op. Ik raak aan de praat met een oude man, hij spreekt Engels, ik krijg een kopje thee. Geen slecht woord over de Laotiaan! "Waarom staan jullie huizen altijd op palen", vraag ik hem. Hij moet lachen, en zegt, dat is een oud boeddhistisch gebruik!, we willen niet te dicht aan de grond wonen. Ik weet niet wat ik ervan moet denken, wat is er nu weer mis met de bodem? We zitten zo dicht bij de rivier dat

ik hem vraag wat hij zoal naar Thailand smokkelt. Weer moet hij lachen, die Falang, die vragen maar alles! Hij zegt dat sigaretten en dergelijke hier duurder zijn dan daar, maar dat ze in Thailand gebrek hebben aan cement en dat ze dat dus smokkelen. Cement!? 's Nachts in een bootje? Ik begrijp er niet veel van. Om niet elk mysterie direct te willen oplossen, neem ik afscheid, *sabaai di*. (Na een paar dagen in Laos heb ik weer de beschikking over mijn *survival language*, dat betekent dat ik kan groeten, dingen kan bestellen, de weg kan vragen en hoever het is, kan tellen en vragen wat iets kost en het antwoord kan verstaan. Joost vindt dat allemaal onzin, 'je hebt toch vingers om op te steken?', maar ik vind het handig en de Laotiaan vindt het prachtig.

Tien kilometer verderop kom ik bij een Wat. Een Wat is een tempelcomplex dat onderdak en onderwijs biedt aan monniken. Elke man in Laos wordt geacht een deel van zijn leven in een klooster doorgebracht te hebben, een uitstekende gedachte.

We trekken verder. Naar Tha Khaek, 200 km verderop, vlak land. Er is niet veel van te zien, maar Laos is het zwaarst gebombardeerde land in de wereldsgeschiedenis. De Ho Chi Minh Trail liep door

Laos, reden voor geheime bombardementen. Piloten die hun doel in Vietnam niet konden vinden, lieten hier dan maar hun bommen vallen. Er ligt nog veel explosief materiaal in Laos, we worden vaak gewaarschuwd: raak niets aan van wat je mocht vinden. Maar zo gek zijn we natuurlijk ook niet. En trouwens, over explosief materiaal gesproken: de tijdbom in Joost zijn hoofd is nu al weer afgegaan, heel Tha Khaek kon er van meegenieten. We reizen weer gedrieën verder, want wat niet kan, kan niet. Hij is op weg naar Thailand, en

wij trekken de bergen in. Ik had namelijk gehoord dat er vlakbij een Nationaal Park moet liggen, het Nakai Nam Neuhn, een regenwoud vol met de gekste beesten en hoewel niemand, zelfs de politie in Tha Khaek niet, mij er ook maar iets over kon vertellen, besloot ik er maar gewoon heen te gaan. Mirjam en Jeanet denken er ook zo over. Dat betekent datwe 's ochtends vroeg de truckbus nemen naar Nakai, we verlaten de vlakte van de rivier en rijden al snel door de uitlopers van de Annamite-keten door. Lime-stone. Zwart uitgeslagen, witte stukken. Gepunt, grillig. Gekke bomen. Dan steil omhoog, de truck zwoegt en ploegt langs het zandpad naar boven. Doordat de bus open is, slaan ons telkens stofwolken in het gezicht, de Laotianen binden hun zakdoek voor hun neus. Al snel zijn we helemaal bedekt door het rode-kleistof, ik kan niet eens meer zien hoe laat het is.

De bergen zijn prachtig! Jeanet zegt, zo stelde ik me Laos voor. We zien zoveel verschillende kleuren groen dat we er haast duizelig van worden. Alles loofwoud, zo- ver je kan kijken. Net brocoli, zegt Mirjam. We moeten talloze stroompjes over, de bruggetjes bestaan uit een paar dikke boomstammen. Telkens zwiept de bus gevaarlijk heen en weer. Nu uren rijden hebben we geen idee waar we zijn, maar we willen naar Nakai, zien of we een gids kunnen krijgen.

Dan stopt de bus ergens in het niets. Dit is Nakai, zegt de *driver*, en wijst op een pad dat het bos inloopt. Hij rijdt weer weg en daar staan we, een beetje raar te kijken. Het bos maar in. We volgen het pad en na een paar kilometer komen we aan bij een *demonstration farm*.

Het blijkt dat het een project is waar boeren leren gewassen, andere dan alleen rijst, te verbouwen. Er staat een woonhuis in het midden. Een Laotiaan zit er wat te schrijven, twee meisjes doen iets in het huishouden. Niemand spreekt Engels! Maar waar is Nakai nu? Omdat ik het woord voor stad niet ken, vraag ik naar het postkantoor. Ze lachen zich rot, haha, die komt hier een brief posten, en zeggen dat het postkantoor 7 kilometer verderop ligt, in Muang Nakai, en dat betekent dus de stad Nakai. De gekke driver dacht dat we naar het district wilden! De man en de meisjes geef ik mijn Lao-boek met enkele Engels-Laotiaanse zinnen erin, in hun eigen schrift. "Where do come from", weet hij aldus te vragen. Holland. De meisjes lezen mee en beginnen te lachen. Ik weet waarom, ze zien de zin "are you married?".

Dit wel elke Aziaat van je weten en wanneer ik zeg nee, beklaagt hij me diep, en ik beklaag me met hem. Maar nu vragen ze niets, immers, ik reis met twee vrouwen! Tja, maar waar moeten we nu vannacht slapen? Jeanet vraagt in gebarentaal: "kunnen we hier slapen?" Je moet ontzettend oppassen met dat soort vragen, want je wordt bijna altijd letterlijk genomen, zo ook hier,

en ogenblikkelijk slepen de meisjes drie matrassen de veranda op, het is twee uur 's middags, maar de Falang willen kennelijk gaan slapen.

Maar waarom niet?, denk ik, en ga liggen. De rust van het bos, de hete zon, een klapperend krakend luik, maken dat het mij niet veel meer uitmaakt waar ik ben. Na een uur wekt Jeanet mij, er komt een auto het terrein opgereden, of ik eens even met de chauffeur wil gaan praten. De vorige keer toen Joost verdween ging het precies zo, ik moet als man al het vervelende werk doen,

Ik moet als man al het vervelende werk doen, dat helaas telkens ook in mijn eigen belang is.

dat helaas telkens ook in mijn eigen belang is. (Behalve dan gisterenavond, toen Jeanet mij vroeg: hé, jij daar, kun je niet even een paperclip voor me maken?) Ik ga naar de man toe, klets wat en we kunnen aan het eind van de dag meerijden naar Nakai. Eenmaal onderweg is het eerste wat hij vraagt, zijn jullie *visitors* of hier voor zaken? We reizen maar wat, zeg ik. Oef!, zegt hij, weten jullie niet dat het hier verboden gebied is? Oh!, eh, nee, hoezo dat dan? Alle parken zijn verboden gebied voor buitenlanders, zegt hij en schudt zijn hoofd. Die Falang ook altijd, gaan gewoon maar hier en daar heen!

Wat nu? Jullie moeten naar de gouverneur van Nakai, zegt hij, dit kan zo niet, ik zal jullie brengen. Het blijkt dat onze vriend een *engineer* is, opleiding in Thailand en Japan. Hij is hier de Lao-supervisor van een stuwdam-project, dat over drie jaar klaar moet zijn. Het is bedoeld voor de hydro-power-export naar Thailand. Nakai blijkt een klein dorp te zijn, we rijden door naar het regeringsgebouw.

We worden een kamer binnengeleid en nemen plaats achter een lange tafel, aan de andere kant wachten drie officiële stoelen. Mirjam zegt dat ze niet opgesloten wil worden!, maar zo'n vaart zal het wel niet lopen.

Dan komen er drie mannen binnen en ook onze *engineer*. Hartelijke begroetingen over en weer, ze nemen plaats en dan zitten we elkaar aan te kijken. De *engineer* is onze tolk, legt hij uit, want de drie heren spreken geen Engels. Het woord wordt alleen tot mij gericht, drie officiële blikken kijken mij aan en ik kijk officieel terug. Paspoorten zien ze in, alles in orde. Goed, wat doen jullie hier. Mijn verhaal dat we bij de politie in Tha Khaek zijn geweest, valt goed. Dan kunnen we er ook niets aan doen.

Ze leggen uit dat de komst van touristen in Laos nog altijd erg verwarrend is voor lokale autoriteiten. Ik zeg, het spijt ons als we u moeilijkheden bezorgd hebben, en zo is iedereen tevreden. Er is geen hotel in Nakai, ze bieden er hun excuses voor aan (oh, Laos!), en brengen ons onder in een regerings-guesthouse. Er is maar één restaurant in het dorp, Vietnamezen runnen het. We lopen de nacht in. Nakai ligt op 600 meter hoogte en het is koud geworden. Boven ons hoofd zien we een ongelooflijke sterrenhemel schitteren, zo helder, zo veel!

We slapen in bij kaars- en sterrenlicht, de generator gaat om negen uur uit. De volgende dag verlaten we Nakai weer, het park mogen we niet in. Later horen dat we dat, op één na, alle verzoeken om Nakai te mogen bezoeken zijn geweigerd. Ik spreek toevallig een meisje dat er maandenlang foto's heeft mogen maken. Ze had een gids. De parken zijn niet voor niets verboden, legt ze uit, de stammen die er wonen zijn uitermate grillige shamanisten, zonder gids ben je je leven er niet zeker. Tel daar de stropers en de wilde dieren bij op, het gebrek aan echt goede gidsen, en je begrijpt waarom het verboden gebied is. Teveel buitenlanders zouden er spoorloos verdwijnen. Tja.

We zijn nu in Vientiane, de hoofdstad. Daarna een stukje naar noorden en vandaaruit helemaal naar het zuiden. Dan de grens over naar Thailand, we mogen hier een maand blijven, januari de 29ste moeten we Laos verlaten hebben. Er is geen andere Internetservice dan hier in Vientiane.

Daarom, maak het goed allen, vaart wel, Een goed 1999, vanuit Laos, Jullie, Jeroen.

Reisbrief 4

Jeroen Hogeboom

Pakse, Laos, 28 januari 1999,

Lieve mensen,

Vientiane. De hoofdstad. In 1975, dus vlak voor de revolutie, schreef Paul Theroux in zijn *The Great Railway Bazar* onder andere over Vientiane: "The brothels are cleaner than the hotels, mariuana is cheaper than pipe-tobacco and opium is easier to find than a glass of cold beer." Nu zijn de bordelen gesloten en koud bier vind je sneller dan vers water. Dus, op de kop af ben ik hier 24 jaar te laat gekomen.

In vergelijking met toen is Vientiane waarschijnlijk minder kleurrijk, maar nog altijd: allerliefst. Met zijn 120.000 inwoners een kleine stad maar wel de grootste in heel Laos. We slapen in het *guesthouse* van het ministerie van Onderwijs, het goedkoopste in de stad en we zijn er de enige buitenlanders. (*Questhouse*, spelt hun visitekaartje!) De eerste dag in Vientiane (eigenlijk: Wien Chan) doe ik maar eens niets, helemaal niets. Ik lig op bed en lees de krant, de *Vientiane Times*. Daarin lees ik dat het niet de geallieerden maar de Sovjets waren die Duitsland verslagen hebben en ik val prompt in slaap. 's Avonds mail ik weer eens wat, dat kan alleen in de hoofdstad, via een satellietverbinding in het dure Plaza-hotel, dat door Thais gebouwd is en gerund wordt. In Vientiane bevindt zich alles dat de moeite waard is binnen loopafstand. Alles laagbouw. Karaoke Bars verboden! Hoewel minder dan in Vietnamese steden zie je ook hier nog veel Franse invloeden. (l'Indochine bestond uit Laos, Cambodja en het huidige Vietnam, ja dat wisten jullie natuurlijk wel!) De naam Laos klopt niet, het komt van het Franse Les Laos, waarmee ze de verschillende konink-

rijkes verenigden, juist is Lao, zo noemen ze zichzelf. Vientiane ligt aan de Mekongrivier, nog steeds zien we de zon in Thailand ondergaan. De straten zijn stoffig, heel Laos is stoffig, en zo hoort het ook, want het is het stof van voorbije eeuwen dat je in het gezicht slaat. 's Avonds waait er een koele bries door de stad, hoe heet het overdag ook zijn mag, je slaapt altijd goed in dit land. Het is hier groen, bomen, laantjes, en net als in Amsterdam zijn er altijd en eeuwig met opengebroken straten bezig. Uitkijken 's avonds niet in een *pothole* te lazeren!, een gat in de riole-ring. Na een half uur lopen kom je bij een soort Oosterse versie van de Arc de Triomphe, gebouwd in ongeveer '65 of zoiets. Door Lao's spottend *the vertical runway* genoemd omdat het ding gebouwd is met Amerikaans beton dat bedoeld was voor de aanleg van een landingsbaan. Daarom is de Arc kennelijk niet geveerd, omdat de Amerikanen er helemaal geen verf bij geleverd hadden, ach, je kunt hier zo verschrikkelijk lachen.

Even buiten de stad ligt de Wat Phat Luang, de grote gouden tempel, opgetrokken in de vorm van een bloeiende Lotus, ooit gerestaureerd door de Fransen, later gere-restaureerd door Laos zelf, althans dat zeggen ze. Laos is een geheim land, het is een land van geruchten, iedereen beweert over elk onderwerp wat anders. Reizigers doen daar automatisch aan mee; deze weg is onveilig (guerrilla's, bandieten), die andere juist niet, iedereen lult maar wat. Ik zou zeggen, Laos is zeer veilig. Dat was twee jaar geleden nog anders, toen alle wegen nog dermate slecht waren dat het leger sommige gebieden nauwelijks kon bereiken en iedereen nog vrij erop los kon knallen.

We besluiten het volgende. We gaan een eindje naar het Noorden, trekken vervol-

gens naar het uiterste Zuiden en steken vandaaruit de grens met Thailand over. Ik weet, ik zal Laos verschrikkelijk missen, het is mijn soort land. Veel meer dan Vietnam. Laos is ongerept, langzaam, o! zo langzaam! En mooi, mensen, hoe mooi.

Veel tijd verliezen in Vientiane willen we niet, een maand Laos is al zo weinig. We nemen de bus naar Luang Phabang, een 10-uur durende busrit door de bergen. Wat een tocht! De berghellingen zijn dichtbegroeid, groene golvende dekens gloeien steil naar beneden. (Niemand kan beweren, da'k niet kan alliteren.) Tijdens eindeloze beklimmingen en afdalingen zien we hoe alles in eeuwige bloei staat, seringachtigen. Rotspartijen van goud. Laos kent maar twee seizoenen, een nat en een droog. Het droge seizoen, waarin wij nu zijn, duurt drie maanden, de bossen in Laos zijn dan ook zogenaamde moesson-wouden. Sommige boomsoorten, de hoogste, verliezen in de droogte hun bladeren om water te sparen, ik dacht eerst dat ze dood waren! Je ziet hier veel teak en andere hardhoutsoorten staan. Hoger dan 3000 meter reiken de bergtoppen niet, maar ze zijn puntig en grillig, zoals kalksteen dat zijn kan. Telkens zien we achter een bergrug een andere opreizen, en daar weer een derde achter, en nog meer in de verte een vierde, dus kijken voorrduend van diepgroen naar blauwgrijs, van blauwgrijs naar lichtgrijs, naar een schimmige omtrek: een ongehoord schouwspel van kleur en diepte! We rijden door het gebied van de stammen, etnische minderheden, die bergen bevolken. Kinderen lopen met lange jachtgeweren in de rondte, de mensen lijken donkerder, of vuiler, of allebei, in ieder geval zijn ze harder, lachen ons niet of nauwelijks toe wanneer we hier of daar uitstappen, zoals dat juist overal elders wel het geval is.

We komen aan in Luang Phabang en dui-

ken een beetje gaargestoofd een *guesthouse* in. Luang Phabang was ooit de koninklijke hoofdstad van Noord-Laos, ik bedoel, de koninklijke familie woonde hier en regeerde tot aan de revolutie. Niemand weet precies water met de laatste koning is gebeurd, er zijn, natuurlijk talloze geruchten. Wie over Laos wil lezen kan ik aanbevelen: *Stalking the Elephant King*, van de Australiër Christoffer Kremmer. Hij zocht in 1995 naar het ware verhaal over de verdwenen koning, vindt het natuurlijk niet, maar ontdekt wel het Laos van nu.

We lopen Joost tegen het lijf. Een paar dagen trekken we met hem op en spreken iets vaags in Thailand af. Luang Phabang is een heerlijk stadje. Een plek om je schuilt te houden. Omgeven door bergen, omsloten door twee rivieren, de Mekong en de Nam Khan, waardoor de stad feitelijk een schiereiland is. In het midden ervan ligt een maffe heuvel, een soort St. Pietersberg. Vandaaruit zie je hoe de stad schuilt gaat onder het gebladerte van talloze palmbomen. Aan de steile oevers van de bedding van de Mekong verbouwen boeren al eeuwenlang hun gewassen, de grond is vruchtbaar door het achtergebleven slib dat de rivier achterlaat nadat het water in het regenseizoen zeven meter stijgt. Deze traditie loopt direct gevaar: de Chinezen hebben in de Mekong in China (die overigens vanuit Tibet komt aanrollen) enkele stuwdammen gebouwd en reguleren daarmee steeds meer de waterstand van de rivier. De dood aan de Chinezen!

Ik loop door het voormalig koninklijk paleis. Het is van een ongelooflijke eenvoud! De slaapkamers van het echtpaar lijken zo weggelopen uit het tijdschrift 'Wone' uit 1965. Later hoor ik dat de afstand tussen de Royal Family en de bevolking inderdaad extreem klein was. Prinsen en prinsessen speelden op straat met kinderen van het

gewone volk. Ach!, de hele revolutie had hier nauwelijks plaatsgevonden als het niet voor de hulp van Vietnam was. Het domino-effect waar de Amerikanen zo bang voor waren, ging op voor Laos en Cambodja. Luang Phabang staat als geheel op de *World Heritage*-lijst van de Unesco, een eer die zij delen met de Taj Mahal in India en de Angkor Wat in Cambodja. Het is beroemd om zijn vele boeddhistische tempels, sommige inderdaad van buitengewone schoonheid. Maar weten jullie wel wat het is met Aziatische kunst? Op een gegeven moment weet je het allemaal wel. Het is eigenlijk te mooi, te rond, te perfect in zijn symmetrie, te doordacht in zijn kleuren, in één woord: het is te ornamentaal. Te Herman Hesse-achtig. Geef mij maar de maffe kunst uit Afrika! Maar daarom niet getreurd! Treuren wij om heel andere zaken

... Dan vraag ik aan Jeanet, aan wie je dat soort opmerkingen gemakkelijk kwijt kunt, wat heb je liever, een land zonder religie of een land zonder kunstschaten? Geen van beide heb ik liever, zegt ze, het zou te kaal zijn. Ik denk er net zo over en huur een fiets. Op naar de Wat Vien Vong, waar de Boom des Levens in mozaiek weerspiegeld is.

's Avonds zie ik de zon ondergaan, achter de bergen, de rivier roodgloeiend kleurend. En ik mijmer eens wat. Dit keer eens even niet over Laos, of over het leven, maar over de reizigers die ik hier in Azië heb ontmoet. O!, jullie, die eeuwig van gebied naar gebied trekken, nooit klagen over stof en ander ongemak, sommigen roekeloos, of gewoon zonder angst, anderen bedeesd of zelfs verlegen, ik zal jullie aanwezigheid weer missen, als het zout der aarde dat jullie zijn, neem nou ons Deens/Duits kunstechtpaar dat al jaren rond de wereld trekt, hij brak zijn rug in Peru, stierf en wilde

ook sterven van de pijn maar zij sloeg hem met de vlakke hand het leven weer in, hij genas ten dele en reist gewoon verder, o!, wat kon je met jullie lachen!, of neem de Duitse fotografe die hier al zo'n zes maanden rondtrekt en tot wie ik mij op een mysterieuze manier aangetrokken voel en praatte en praatte alsof we gewoon de draad oppikten van ooit, en ergens, en we op straat bij de pannekoeken-boer die met zijn karretje rondsjouwt een pannekoek kochten en ik dacht, het leven is niet slecht, en ik pas, toen ze al lang weer was vertrokken naar vreemde streken, erachter kwam dat ik vergeten was naar haar naam te vragen, noch zij naar de mijne, wat helemaal niet gek was, want je bent soms niet meer dan *two ships, passing in the night*, vertel mij wat, of neem nou Huib, de Nederlander, die in vijf dagen vanuit Vientiane door de bergen naar Luang Phabang fietste en onderweg bedreigd werd door kinderen met jachtgeweren en bad dat ze hem, als het dan toch moest gebeuren, tussen de ogen zouden raken en toen ik daarop zei, is dat niet wat veel gevraagd?, hij antwoordde, ja, maar je moet hooginzetten - jullie allemaal, wanneer ik oud en der dagen zat ben en alleen nog maar kan dromen, droom ik over jullie en neem ik mijn hoed voor jullie af! Zo.

In Luang Phabang vullen de straten zich met het gezang van de monniken en met de geur van wierook. In de Dala-markt zie je de Hmong staan achter hun kramen met papaya's, meloenen en rijst. Hun zwart met blauw doorregen pyama's onderscheiden hen van de Lao Loum, de hoofdgroep in Laos, ik leg het maar even uit. Etnische minderheden vullen bijna de helft van het land, inclusief de Rode, Witte en Zwarte Tai, onderscheiden door klederdracht en taal. Moe van de dominante Lao Loum, waren het juist deze minderheden die de

Pathet Lao (volk-van-Lao-partij) steunden tijdens de revolutie in 1975.

Dan zegt Mirjam, morgen huur ik een motor met chauffeur en trek de bergen in. Ik bied aan de chauffeur te zijn en zo rijden we volgende dag 50 km de bergen in. Ons doel is de waterval van Kuang Si. Een middelgrote waterval, een plaats voor de ziel. Slechts een handvol mensen heeft de moeite genomen hiernaartoe te komen. Het water dondert in grote, turquoise-groene bassins. Wat is het toch met stromen water, dat je er urenlang van kan genieten? We klimmen langs de waterval naar boven, een steil modderglad pad voert omhoog. Helemaal boven lopen we ijskoud langs de rand van de waterval naar de andere kant.

Bliksem!, wat is het hier geweldig! Planten met bladeren van drie meter doorsnede, bomen vol met lianen, zo groen, het licht dat in banen door het gebladerte naar binnen valt, wat willen we nog meer? Niets! We klimmen aan de andere kant weer naar beneden en eten ergens een green-papaya-salade.

De keuken van Laos is niets bijzonders, maar wel dik in orde. Groentengerechten met *sticky rice*, af en toe vlees erbij. De Lao eet de rijst met de hand, anders dan in Thailand en Vietnam worden hier weinig chopsticks gebruikt. Van de Fransen is hier de *baquette* overgebleven (leve de Fransen!), die er gevuld met Lao paté en salade uitziet als een Europees broodje gezond, maar zeer Aziatisch smaakt en niet altijd even gezond is. Niemand wil weten waar de paté van gemaakt wordt. Zeker gezond is de zogenaamde Koreaanse barbeque: veel tafels in Laos hebben in het midden een rond gat waarin een houten bak met gloeiende houtskolen geplaatst wordt. Daaroverheen komt een soort omgekeerd aluminium vergiet met een opstaande rand. In die rand giet je heet water en smooit er groente in.

Met wat vet braad je het vlees boven op het vergiet. Sausje erbij, klaar. Leve de Koreanen.

We verlaten het noorden en trekken zuidwaarts. Eigenlijk reizen we teveel, een maand is te kort. De bus waarmee we door de bergen naar het zuiden rijden is gammel, te gammel. Juist wanneer ik een beetje zit te suffen rijden we bijna het ravijn in, de remmen werkten niet en de bus kon de bocht niet nemen. Een meter voor de afgrond staan we stil, kennelijk op de handrem. "Het was onze tijd niet", zegt Jeanet.

Na een paar dagen zijn we in Savannakhet, vandaaruit nemen we een vroege bus naar Pakse, steeds verder naar beneden. Wanneer ik 's ochtends vroeg wakker word en een scheet wil laten, hoor ik een innerlijke stem die zegt: "Zou'k niet doen..." Iedereen die een dergelijke aanmaning wel eens genegeerd heeft weet wat er dan gebeurt!

Mirjam had last van haar maag in Vietnam en nu ben ik kennelijk aan de beurt. Dan maar alleen thee op het busstation. Ik ben er graag, zo vroeg in de ochtend, wanneer het nog pikdonker is en je toch moet wachten (een bus vertrekt ijskoud niet eerder dan wanneer hij stampvol is geladen met mensen en bagage) en je de tijd doodt door te kijken naar het drukke gedoe en georganiseer op zo'n pleintje. Wanneer de bus eindelijk vertrekt, slaan de buikkrampen toe. The devill, dat wordt een leuk ritje! We verwachten zes uur onderweg te zijn. En zo zoeven we voort, de weg is de beste in heel Laos en we maken flinke vaart. Te flink! Wanneer we op nog een uur rijden afstand van Pakse zijn, gebeurt het. Bij een wegversmalling ziet de chauffeur in de verte een tegenligger aankomen en geeft vol gas om de eerste te zijn. Daardoor mist hij een gat in de weg en rijdt er met zijn rechterwiel vol in. Voor zoiets rijden we

veel te hard, zijn we te zwaar. Met een geweldige klap breekt de vooras en verliezen we ons rechtervoorwiel. De bus zakt scheef weg op het chassis.

Ik was nooit eerder bij een serieus ongeeluk betrokken en weet nu het volgende. Gelooft maar niemand die zegt, het gebeurde allemaal veel te snel, ik weet niets meer! Allemaal onzin, zoiets gaat juist ontzettend traag! Is het wonderlijk hoe moeiteloos en snel ons bewustzijn kan omschakelen van onschuldig gehobbel in een bus naar een plotseling levensgevaarlijke situatie? Ik had drie gedachten: 1. dit gebeurt echt; 2. we zijn onbestuurbaar en kunnen alles raken; en 3. het grootste gevaar is nu: over de kop slaan. We vliegen links en rechts over weg, bagage valt van de rekken af, Laotianen in de bus gillen en schreeuwen, ook daar is genoeg tijd voor. Persoonlijk ga ik liever zwijgend, denken aan haar, de Enige, (*It's made us squander all we ever had, losses enough to drive us mad*), maar goed, iedereen het zijne. Ik voel nauwelijks angst, alleen maar grote spanning, slaan we over de kop of niet? En dan, na lange eindeloze seconden, staan we stil. De tank is leeggeslagen, het stinkt naar benzine.

Een monnik raakt de kluts kwijt en slaat het een raam in, het enige raam, notabene, dat we gedurende de rit überhaupt hadden! Iedereen vlucht de bus uit, een moeder

vergeet niet haar baby, maar wel haar zoon-tje. Ik zie hoe iemand anders hem meeneemt. Dan staan we buiten, sommigen meer, anderen minder geschokt. Niemand is echt gewond, we hebben geluk gehad. We springen in de laadbak van een passerende vrachtwagen en rijden drie kwartier later, helemaal door elkaar geschud, Pakse binnen.

In Pakse val ik op mijn bed en sta niet meer op, ziek. Minder zorgen baren mij de buikkrampen, buikloop en hoofdpijn, alswel de koorts die plotseling naar 39 graden schiet. Dat kan van alles betekenen, vooral nergens over nadenken nu. 's Nachts word ik van de koorts een paar keer wakker. Eerst denk ik dat ik in Egypte ben. Later denk ik, nee ik ben in Laos, maar hoever is dat ook alweer verwijderd van waar woon ik eigenlijk? En trouwens, wat betekent het eigenlijk dat iets van iets anders verwijderd is? Zo denk ik, wanneer ik koorts heb, en soms trouwens ook wanneer ik dat niet heb.

Pakse ligt aan twee rivieren, het heet eigenlijk Pak Xe. Pak betekent mond en Xe rivier. De ene is als altijd de Mekong, de andere die daarin in uitmondt, is de Xe Don. Vanhieruit verder naar het zuiden.

Maak het goed, niet tobben!

Jullie Jeroen.

Nimzowitsch - Capablanca, Riga 1914

Wit denkt remisekansen te hebben vanwege de lopers van ongelijke kleur, maar Capa speelt: 1. .. **Ke6** 2. **Lb8 a5!** want na 3. **Lc7** kan **b5!** 4. **ab a4** 5. **c4 a3** 6. **La5 a2** 7. **Lc3 Kd6!** en 8. .. **Le6** dreigt.

3. **Ke1 Kd5** (grapje: 4. **Lc7 Kc6!** 5. **Lxa5 b6**) 4. **Kd2 Ld7** 5. **Lc7 Kc6** 6. **Ld8 b6** 7. **c4 Kb7** 8. **Kc3 Lxa4** 9. **Kb2 Ld7** 10. **Kb3 Le6** 11. **Kc3 a4** 12. **Kd3 Kc6** 13. **Kc3 g4** 14. **Lh4 h5** 15. **Lg3 a3** 16. **Kb3 Lxc4!** 17. **Kxa3** na 17. **Kxc4?** volgt **a2** 18. **Le5 h4** 19. **Kb3 g3** 20. **hg h3!** en een pion loopt door
vervolg op pagina 31

Standen externe competitie

Job Dekker

KNSB eerste klasse A

1. LSG	7	14	47½
2. Philidor Leeuwarden	7	9	42½
3. DD	6	8	35
4. Euwe	6	8	33½
5. Caïssa	6	6	28
6. Utrecht 2	6	6	28
7. Time Out Lewenborg	6	3	25½
8. Unitas	6	2	23
9. Rotterdam 2	6	0	17
DOS 1	teruggetrokken		

KNSB tweede klasse B

1. Oegstgeest '80	7	12	36½
2. Purmerend	7	11	34 ½
3. De Eenhoorn	7	10	31
4. Lange Rochade	7	9	31½
5. Euwe 2	7	7	26½
6. Weenink	7	6	26½
7. Rijswijk	7	6	25
8. Magnus BSG	7	5	26½
9. Caïssa 2	7	3	21
10. Tal 2	7	1	21

SGA promotieklasse

1. Almere 1	5	9	25½
2. Tal 3	5	8	24½
3. Isolani 1	5	8	23½
4. Euwe 3	5	5	23
5. DCG 2	5	5	20½
6. Caïssa 3	5	3	14½
7. Tal 4	5	2	14½
8. DOS Amsterdam 2	5	0	14

SGA eerste klasse A

1. Euwe 4	5	8	23½
2. Probleem 1	5	7	22½
3. Grasmatt 2	5	7	19½
4. Gambit 1	5	6	23½
5. Caïssa 4	5	4	18½
6. Pion 1	5	4	17
7. Es '80 1	5	2	18
8. Almere 3	5	2	17½

SGA tweede klasse C

1. Amstelveen 5	4	8	26½
2. Pion 2	4	8	20½
3. ENPS/Quibus 1	4	4	17½
4. Caïssa 5	4	4	15
5. Euwe 6	4	2	13½
6. Probleem 3	4	2	13
7. Tal 5	4	2	12
8. Almere 4	4	2	10

SGA tweede klasse A

1. WSC 1	5	9	28
2. VAS 3	5	7	21½
3. Abcoude 1	5	6	21½
4. DCG 3	5	5	20½
5. Amstelveen 6	5	4	19
6. Raadsheer 5	5	4	16½
7. Caïssa 6	5	2	15
8. Donner 1	5	1	18

SGA derde klasse B

1. DCG 5	4	8	21
2. Grasmatt 4	4	6	19
3. Oosten/Toren 2	4	5	18
4. Caïssa 7	4	4	16
5. Wachter 1	4	4	14½
6. Probleem 5	4	2	14½
7. Nieuwendam 4	4	2	13 ½
8. Pion 4	4	1	11½

SGA vijfde klasse

1. TOZ 2	5	8	27
2. Raadsheer 7	5	8	25
3. VAS 7	5	6	24½
4. Caïssa 8	5	5	18½
5. Pion 5	5	4	18½
6. Probleem 8	5	4	15
7. Amstel 4	5	3	18½
8. Damegambiet 1	5	2	13

De ranglijst na 25 ronden

Steven Kuypers

Pl.	Nr.	Speler	Part	++	==	--	Pnt	Pro	Gtg	Zw	Ex	KNSB	CLUB	GEMM	TPR	KZR	WRD
1	11	N. Narings	19+1	15	4	15	79	15	2096	2162	1929	2159	2689	160			
2	9	G. Rill	14+2	11	3	11	79	15 +2	2108	2163	1974	2200	2451	159			
3	+2	23 A. Sula	24+1	12	5	7	14	60	17 +1	1892	2039	1970	2045	2294	158		
4	-1	15 E. Osterwald	22+1	13	1	8	13	61	16 -1	1999	2048	1956	2039	2220	157		
5	-1	3 M. Wunnink	16+1	10	2	4	11	69	16 -1	2100	2139	2009	2148	2219	156		
6	7	R. Kikkert	15+2	9	2	4	10	67	17 -1	2153	2136	1945	2067	2175	155		
7	+1	6 M. Leuw	19+2	11	1	7	11	61	18 +1	2116	2051	1911	1987	2071	154		
8	+2	8 H. de Vilder	23	11	4	8	13	57	21 -1	2074	2011	1915	1962	1976	153		
9	-2	18 P. Melford	15+2	8	3	4	9	63	23 +1	1984	2004	1895	1992	1946	152		
10	+2	14 M. Pos	10+1	7	3	7	7	70	20 +1	2061	2091	1968	2117	1918	151		
11	-2	4 H. Jolles	11	6	2	3	7	64	9 -1	2093	2107	2018	2117	1907	150		
12	+8	2 J. Spreeuw	7	5	2	5	7	71	13 -1	2243	2239	2032	2193	1854	149		
13	48	J. Kalma	14+1	6	3	5	7	54	26 -1	1784	1835	1860	1886	1833	148		
14	-3	41 J. Dekker	9	4	1	4	4	50	19 +1	1835	1846	1866	1866	1791	147		
15	21	P. Schipper	16+2	9	2	5	10	63	33	1966	1919	1722	1813	1773	146		
16	16	K. Sterrenburg	6+1	5	1	5	92	34 +1	1994	2011	1709	2104	1758	145			
17	+2	47 E. Petersma	14	8	1	5	8	61	37	1777	1846	1827	1905	1741	144		
18	-4	24 D. Breuker	12+2	5	3	4	6	54	17	1900	1944	1962	1992	1721	143		
19	-1	37 T. Spits	18	9	3	6	10	58	40	1751	1780	1715	1774	1692	142		
20	+7	10 M. Kahn	16	7	3	6	8	53	23	2099	2022	1933	1955	1679	141		
21	26	M. Nieuwenhuis	10	3	4	3	5	50	23	1878	1862	1835	1835	1666	140		
22	116	J. Spoorenberg	7+1	4	3	5	79	35		1900	1918	1742	1968	1656	139		
23	86	P. v.d. Werf	14	8	6	8	57	54		1555	1622	1633	1684	1643	138		
24	-7	75 H. Kuypers	16+3	7	2	7	8	50	29 +1	1618	1722	1827	1827	1630	137		
25	111	E. Vroomhout	7	5	1	1	5	79	35 -1	2052	2056	1803	2029	1599	136		
26	+3	54 S. Steemers	18	8	4	6	10	56	42	1645	1731	1735	1775	1569	135		
27	+4	45 H. Trujillo	18+3	6	5	7	8	47	35 -1	1821	1768	1763	1743	1563	134		
28	+2	31 A. Bach	16+1	4	5	7	6	41	23 -1	1831	1765	1798	1731	1553	133		
29	+8	33 H. Dirks	7+1	4	2	1	5	71	44	1786	1839	1817	1978	1538	132		
30	-6	27 W. de Kruiff	13	4	3	6	5	42	20 -1	1904	1876	1907	1853	1534	131		
31	+8	110 B. Lewerissa	14+2	8	6	8	57	48		1600	1665	1675	1726	1519	130		
32	+1	35 B. Wijghel	6	3	3	4	75	48		1816	1825	1653	1846	1510	129		
33	-7	65 M. Meijer	16	4	6	6	7	44	34	1618	1708	1848	1803	1487	128		
34	44	F. Roes	4	4	4	100	61			1782	1818	1604	2006	1479	127		
35	-7	71 T. Lith	18+1	7	4	7	9	50	50 +1	1602	1631	1643	1643	1475	126		
36	-1	106 A. Riemsens	6	3	2	1	4	67	22	2150	2116	1803	1926	1456	125		
37	+3	67 J. Meuleman	8	4	1	3	4	56	49	1639	1645	1604	1649	1446	124		
38	+11	124 D. Rappard	4+1	3	1	3	88	40 -1		2050	2067	1865	2194	1431	123		
39	+4	82 F. Oranje	14	5	2	7	6	43	48	1563	1559	1607	1557	1412	122		
40	-4	32 P. Ruhe	14+1	6	8	6	43	31 -1		1805	1750	1753	1703	1399	121		
41	-9	40 J. Uiterwijk	17+1	5	3	9	6	38	25	1787	1740	1809	1724	1366	120		
42	-1	36 D. Colmer	4	3	1	3	75	53		1826	1827	1604	1797	1348	119		
43	-5	42 J. Franssen	20+1	9	1	10	9	48	38 -1	1773	1704	1689	1672	1341	118		
44	-2	53 N. de Rijk	12+1	4	2	6	5	42	26 +1	1742	1751	1826	1766	1327	117		
45	-1	90 P. Laport	8	3	1	4	3	44	37	1512	1544	1696	1651	1295	116		
46	-1	84 E. van Tuijl	14+1	6	1	7	6	46	50 -1	1591	1611	1662	1636	1275	115		
47	79	A. Troost	6+1	4	1	1	4	75	57 -1	1593	1631	1545	1738	1272	114		
48	+3	94 M. Vonder	16+1	8	8	8	50	60 +1		1470	1525	1569	1569	1260	113		
49	+3	64 E. Leuw	17+3	7	2	8	8	47	53	1637	1592	1584	1564	1234	112		
50	-4	99 J. Tanja	21	8	1	12	8	40	50 -1	1349	1469	1614	1546	1227	111		
51	-1	80 C. Simoons	7	4	3	4	57	45 +1		1580	1603	1623	1674	1221	110		
52	-4	87 J. Potters	23+1	12	11	12	52	62		1499	1567	1557	1572	1217	109		
53	+2	22 G. Mulder	13	7	6	7	54	55 +1		1689	1658	1565	1593	1205	108		
54	-1	12 J. van Steenis	6	4	2	4	67	43		2075	2050	1692	1814	1188	107		
55	-1	46 T. Weijers	5	3	1	1	3	70	63 -1	1828	1830	1661	1810	1147	106		
56	+1	56 H. Ruiz	3	1	1	1	1	50	17 -1	1700	1722	1938	1938	1104	105		
57	-1	81 L. Oomens	18	4	2	12	5	28	35 +2	1604	1570	1758	1590	1071	104		
58	+1	49 R. van Gompel	4	2	2	2	50	39		1776	1770	1731	1731	1067	103		
59	-1	70 M. Aué								1684	1684		1684	1060	102		
60	107	M. van Beusekom	1	1	1	1	100	39 +1		1600	1614	1563	1775	1039	101		

30

Steven Kuypers

31